

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

ГЕНЕЗА ЖАНРОВИХ ФОРМ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ

Міжнародна наукова конференція
(29-30 вересня 2011 року)

Програма

Т Е З И
Д О П О В І Д Е Й

ЧЕРНІВЦІ
2011

ББК 83.014я431

Г 34

УДК 82-1/-9.09(06)

Г 34 Генеза жанрових форм у контексті інтермедіальності :
Програма. Тези доповідей. Міжнародна наукова конференція
(29–30 вересня 2011 р). – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т,
2011. – 72 с.

Тези доповідей Міжнародної наукової конференції з проблем генези жанрових форм у контексті інтермедіальності дають уяву про сучасний стан генології в культурологічному континуумі. Фіксуються актуальні жанрологічні параметри літературознавства в контексті теорії інтермедіальності, вплив інтермедіальних компонентів на жанрову генезу (від маргіальності до канонічності), зокрема інтермедіальність визначається креативною домінантою постмодерністського письма. З'ясовується також значення „історичного компоненту” в новітніх генологічних літературних зразках. На зразках світової літературної спадщини.

Для науковців, аспірантів, студентів гуманітарних спеціальностей.

ББК 83.014я431

© Автори тез, 2011

© Чернівецький національний університет, 2011

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

МЕЛЬНИЧУК С.В., проф., ректор ЧНУ.

УШЕНКО О.Г., проф., проректор з наукової роботи.

БУНЧУК Б.І., проф., декан філологічного факультету.

РЕДЬКВА Я.П., доц., заступник декана філологічного факультету з питань науки та комп'ютеризації

ЧЕРВІНСЬКА О.В., проф., завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Організаційний секретаріат конференції:

Горбачевська І.І., Дзик Р.А., Ісапчук Ю.В.,

Сажина А.В., Сердюк Л.П.

Секція 1: Актуальні жанрологічні параметри літературознавства в контексті теорії інтермедіальності

Голови: Волковинський Олександр (Кам'янець-Подільський), Червінська Ольга (Чернівці), Маценка Світлана (Львів), Шаріфова Саліда Шаммед кизи (Баку, Азербайджан).

Секція 2: Вплив інтермедіальних компонентів на жанрову генезу: від маргінальності до канонічності

Голови: Елла Гончаренко (Дніпропетровськ), Ігнатів Надія (Львів), Теленько Галина (Чернівці).

Секція 3: Інтермедіальність як креативна домінанта постмодерністського письма

Голови: Кучер Зоя (Черкаси), Рихло Петро (Чернівці), Рибальченко Тетяна (Томськ, Росія).

Секція 4: Жанрова матрична „форма” і жанрова „метаморфність”

Голови: Лавренов Валерій (Чернівці), Скібіцкая Людмила (Брест, Білорусія), Чернокова Євгенія (Дніпропетровськ).

Секція 5: Значення „історичного компоненту” в новітніх генологічних літературних зразках

Голови: Бойницька Ольга (Київ), Огуй Олександр (Чернівці), Сажина Алла (Чернівці).

Секція 6: Жанрологічні проблеми сучасної україністики

Голови: Кудрявцев Михайло (Кам'янець-Подільський), Матійчук Оксана (Чернівці), Філоненко Софія (Бердянськ).

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

29 вересня

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

☉ 11.00 – 13.00 (V к., Мармурова зала)

Вступне слово ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, доктора фізико-математичних наук, професора **С.В. Мельничука**.

Олександр Огуй (*Чернівці*). Історико-соціальні жанри середньовісньо-німецької літератури: нова структурно-змістова класифікація.

Петро Рихло (*Чернівці*). „Я співаю перед чужими...”: Пауль Целан і музика.

Зоряна Лановик (*Тернопіль*). „Література джазу” як інтермедіальний феномен культури ХХ ст.

Мар’яна Лановик (*Тернопіль*). Когнітивна жанрологія: основні тенденції та перспективи розвитку.

Татьяна Сенькевич (*Брест, Беларусь*). Жанровый канон исторического романа и его модификации в современной литературе Беларуси.

Євгенія Чернокова (*Дніпропетровськ*). Про природу імперсонального в англійській ліриці початку ХХ ст.

Ольга Червінська (*Чернівці*). Або жанрова метаморфність, або жанрові модифікації

(обід 13.00-14.00, IV корпус, їдальня)

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ ☉14.30 – 17.30**Секція № 1 (VI к., ауд. 50)****АКТУАЛЬНІ ЖАНРОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ**

Голови: Волковинський Олександр (Кам'янець-Подільський), Маценка Світлана (Львів), Шаріфова Саліда Шаммед кизи (Баку, Азербайджан).

Секретар: Сатиго Ірина (Чернівці).

1. **Артюх Альона** (*Київ*). Джазова поезія Мар'яни Савки (на матеріалі збірки „Бостон-джаз”).
2. **Бакіна Тамара** (*Київ*). Книжка-картинка в українській дитячій літературі.
3. **Гребенюк Тетяна** (*Запоріжжя*). Темпоральність читацької рецепції епічних жанрів у контексті мистецтвознавчого дискурсу ХХ ст.
4. **Левко Ульяна** (*Тернопіль*). Інтермедіальний дискурс науково-фантастичних романів: особливості візуального інтерпретування.
5. **Литвиненко Ірина** (*Черкаси*). Інтермедіальний простір роману Вольфганга Кеппена „Голуби в траві”.
6. **Маценка Світлана** (*Львів*). Інтермедіальна поетика роману, який прагне стати музикою (на матеріалі німецькомовної літератури).
7. **Орлова Марина** (*Черкаси*). Роман Петера Гандке „Хибний рух” в аспекті інтермедіального аналізу.
8. **Питюр Ольга** (*Київ*). Інтермедіальні елементи у збірці чудес „Гора Почаївська”.
9. **Шаріфова Саліда Шаммед кызы** (*Баку, Азербайджан*). Креолизований роман, ретранслюований посредством технических средств коммуникации.

Секція № 2 (VI к., ауд. 51)**ВПЛИВ ІНТЕРМЕДІАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ НА ЖАНРОВУ ГЕНЕЗУ:
ВІД МАРГІНАЛЬНОСТІ ДО КАНОНІЧНОСТІ**

Голови: Елла Гончаренко (Дніпропетровськ), Ігнатів Надія (Львів), Теленько Галина (Чернівці).

Секретар: Бучко Аліна (Чернівці).

1. **Бербенець Людмила** (*Київ*). Інтермедіальні стратегії письма і жанрові модифікації сучасних літературних творів.
2. **Біляшевич Тетяна** (*Київ*). Міжмистецька взаємодія у спільному проєкті А. Гренда, А. Камю та Р. Шара „Нащадки сонця”.
3. **Гончаренко Елла** (*Дніпропетровськ*). Жанрово-стильові домінанти Джойсового „Уліссу”.
4. **Ігнатів Надія** (*Львів*). Інтермедіальний вимір автобіографічного роману Гайто Газданова „История одного путешествия”.
5. **Кобчінська Олена** (*Київ*). До генези роману-лабіринту у доробкові Тагара Бен Джеллуна: мультикультурний та інтермедіальний аспекти.
6. **Коршунова Світлана** (*Івано-Франківськ*). Живопис Г. Гольбейна як інтермедіальний компонент роману Ф.М. Достоевського „Идиот”.

7. **Матвієнко Ольга** (*Донецьк*). „Ode an a Grecian Urn” Дж. Китса: екфрасис и трудности перевода.
8. **Позняк Наталья** (*Гомель, Беларусь*). Литература как архитектура: современная белорусская проза о городе.
9. **Редчиць Тетяна** (*Черкаси*). Музичний код в малій прозі Гайміто фон Додерера (на матеріалі оповідання „Сонатина”).
10. **Турчин Ольга** (*Переяслав-Хмельницький*). Алгоритм і символіка творів Д. Братковського у дискурсі естетичних проблем барокового мистецтва (інтермедіальний аспект).
11. **Юрчук Олена** (*Київ*). Взаємовплив музики і літератури в добу модернізму з позиції філософської антропології.

Секція № 3 (VI к., ауд. 52)

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ЯК КРЕАТИВНА ДОМІНАНТА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ПИСЬМА

Голови: Кучер Зоя (Черкаси), Рихло Петро (Чернівці), Рибальченко Тетяна (Томськ, Росія).

Секретар: Кравчук Ольга (Чернівці).

1. **Біляшевич Роман** (*Тернопіль*). Поліфонічні форми в музиці та літературі.
2. **Галицька Євгенія** (*Донецьк*). Інтермедіальність в пьесе Т. Стоппарда „Индийская тушь”.
3. **Камишнікова Олеся** (*Київ*). Сучасний британський „театр-вам-в-обличчя” в контексті проблеми інтермедіальності.
4. **Кучер Зоя** (*Черкаси*). Музичні принципи структурно-композиційної організації роману П. Нізона „Canto”.
5. **Ліпінська Олена** (*Одеса*). Постмодерна манера письма драматургії Валерія Шевчука: інтермедіальні риси.
6. **Мочернюк Наталія** (*Коломия*). Творчість Святослава Гординського: інтермедіальні аспекти.
7. **Никольский Евгений** (*Москва, Россия*). Проблемы интермедиальности в контексте проблематики и поэтики романа Елены Чудиновой „Мечеть Парижской Богоматери”.
8. **Попова-Бондаренко Ірина** (*Донецьк*). Следы латентной интермедиальности в романе П. Зюскинда „Парфюмер”.

Секція № 4 (VI к., ауд. 53)

ЖАНРОВА МАТРИЧНА „ФОРМА” І ЖАНРОВА „МЕТАМОРФІНІСТЬ”

Голови: Лавренів Валерій (Чернівці), Скібіцкая Людмила (Брест, Білорусія), Чернокова Євгенія (Дніпропетровськ).

Секретар: Штанюк Олеся (Чернівці).

1. **Бабарика Михайло** (*Київ*). Поетика чекання у міжжанровій площині „поетичної оповіді” (на матеріалі роману Ж. Грака „Узбережжя Сірту”).

2. **Бігун Ольга** (Івано-Франківськ). Біблійний бестіарій поетичних творів Т. Шевченка: компаративні студії.
3. **Івасишена Тетяна** (Кам'янець-Подільський). Функція декупажа в жанровій специфіці драматических произведений Л. Андреева
4. **Колтакова Наталя** (Донецьк). Антиномічна колористика в жанрі „книги віршів” у Б.І. Антонича.
5. **Левчук Тереза** (Луцьк). Жанрова метаморфність есе.
6. **Lampton Michelle** (Leeds, Great Britain). Orvar-Odds saga as a Genre Shift in the Fornaldarsögur.
7. **Скибицкая Людмила** (Брест, Беларусь). Миниатюры М. Вишневецкой и Г. Марчука в контексте развития современной малой прозы.
8. **Стирнік Наталія** (Дніпропетровськ). Специфіка жанру модерністського оповідання у Д.Г. Лоуренса” („Жінка, яка зникла”, „Сонце”, „Посмішка”, „Прекрасна леді”, „Два сині птахи”).
9. **Трефяк Наталія** (Івано-Франківськ). Видозміна жанрового канону авторського тексту (на матеріалі прози Миколи Вінграновського).
10. **Циганок Ольга** (Київ). Інтермедіальність опису похорону у давній літературі (на прикладі чернігівського акровіршу 1750 р.).

Секція № 5 (VI к., ауд. 60)

ЗНАЧЕННЯ „ІСТОРИЧНОГО КОМПОНЕНТУ” В НОВІТНІХ ГЕНОЛОГІЧНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ЗРАЗКАХ

Голови: Бойніцька Ольга (Київ), Огуй Олександр (Чернівці), Сажина Алла (Чернівці).

Секретар: Тимінська Мирослава (Чернівці).

1. **Бойніцька Ольга** (Київ). Історіографічний роман як новий жанр в англійській літературі межі ХХ-ХХІ ст.
2. **Маланій Назар** (Тернопіль). Інтермедіальні компоненти романів про Другу світову війну (І. Багрянний „Людина біжить над прірвою” та Е.М. Ремарк „Час жити і час помирати”).
3. **Моторин Олександр** (Великий Новгород, Россия). Інтермедіальность художественного образа в славяно-русском осмыслении.
4. **Пархоменко Інна** (Харків). Історія та сучасність в антиутопічному романі Дж. Барнса „Англія, Англія”.
5. **Савенко Ірина** (Луганськ). Поняття інтермедіальності в контексті метажанрової специфіки літературної мемуаристики межі ХХ-ХХІ ст.
6. **Стороха Богдан** (Полтава). Історичний фантазм, або Трансформація Künstlerroman’у.
7. **Чепурда Ганна** (Черкаси). Концепція вестерну у творчості Енні Пру.
8. **Юферева Олена** (Запоріжжя). Становлення і метаморфози жанру крізь призму філософії історії (антропологічний аспект).
9. **Сажина Алла** (Чернівці). Інтермедіальні джерела новітнього рекламного тексту.

Секція № 6 (VI к., ауд. 66)

ЖАНРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНІСТИКИ

Голови: Кудрявцев Михайло (Кам'янець-Подільський), Матійчук Оксана (Чернівці), Філоненко Софія (Бердянськ).

Секретар: Йосифович Юлія (Чернівці).

1. **Випасняк Галина** (*Івано-Франківсь*). Іконічність образу національного героя в сучасній українській прозі.
2. **Кудрявцев Михайло** (*Кам'янець-Подільський*). Категорія трагічного в літературі: тенденції, явища, жанрово-стильові трансформації.
3. **Кушнерюк Юлія** (*Запоріжжя*). Інтермедіальні параметри прози С. Майданської.
4. **Левченко Галина** (*Житомир*). Адаптація релігійних жанрів в умовно-фідеїстичному дискурсі ліричних творів Лесі Українки.
5. **Перепічка Мар'яна** (*Житомир*). Творче переосмислення традицій вертепної та шкільної драми у драматургії Валерія Шевчука.
6. **Рябченко Марина** (*Київ*). Явище жанрової дифузії в сучасній українській прозі (на матеріалі творів М. Соколян, Н. Сняданко, Т. Малярчук).
7. **Ткалич Анастасія** (*Луганськ*). Жанрово-стильові зміни сучасної української жіночої драматургії (на прикладі п'єси К. Демчук „На виступцях”).
8. **Турчин Марія** (*Тернопіль*). Інтермедіальність як складова модерного творчого процесу (за текстами І. Калинця).
9. **Хижняк Ірина** (*Одеса*). Творчість Євгенії Кононенко крізь призму інтермедіальності.

FOURCHETTE ☉17.30

30 вересня

Екскурсія: Резиденція Буковинських митрополитів ⌚10.00 – 11.00

Круглий стіл ⌚11.00 – 12.00 (ауд. 62)

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ЯК СУЧАСНА ЛІТЕРАТУРНА МЕТАМОВА

Ведучі: Рихло Петро, Сенькевич Тетяна, Червінська Ольга,
Шаріфова Саліда Шаммед кизи

Презентація колективної монографії „ПОЕТИКА МІСТИЧНОГО”

⌚12.00 – 13.00 (ауд. 62)

(обід 13.00-14.00, IV корпус, їдальня)

СЕКЦІЙНІ ЗАСІДАННЯ ⌚14.30 – 17.30

Секція № 1 (VI к., ауд. 51)

**АКТУАЛЬНІ ЖАНРОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ**

Голови: Червінська Ольга (Чернівці), Маценка Світлана (Львів),
Шаріфова Саліда Шаммед кизи (Баку, Азербайджан).

Секретар: Сатиго Ірина (Чернівці).

1. **Волковинський Олександр** (*Кам'янець-Подільський*). Офітська символіка в мистецтві фан-арту.
2. **Лиденкова Ольга** (*Гомель, Беларусь*). Інтермедіальна поезика англійської і белорусської літературної баллади.
3. **Мацевко-Бекерська Лідія** (*Львів*). Рецептивний дискурс малої прози: наративна конфігурація інтермедіальності.
4. **Собченко Ірина** (*Київ*). Візуальний вимір мінімалістичного письма Аготи Крістоф.
5. **Бойчук Альона** (*Чернівці*). Інтермедіальність як проєкційний фактор в жанрі дитячої літератури (на прикладі рецепції тексту Джеймса Крюса „Флорентіна”).
6. **Горбачевська Ірина** (*Чернівці*). Транзитивний образ короля Артура у мульткультурних прєкціях.
7. **Дерикоз Ольга** (*Чернівці*). Інтермедіальний критерій як жанрова домінанта сучасної новели.
8. **Матійчук Оксана** (*Чернівці*). Генетична історія однієї поезії Рози Ауслендер як приклад жанрово-стилістичного метаморфізму на мікрорівні
9. **Сатиго Ірина** (*Чернівці*). Інтермедіальність поетичного письма Леопольда Сенгора.

Секція № 2 (VI к., ауд. 52)

ВПЛИВ ІНТЕРМЕДІАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ НА ЖАНРОВУ ГЕНЕЗУ: ВІД МАРГІНАЛЬНОСТІ ДО КАНОНІЧНОСТІ

Голови: Елла Гончаренко (Дніпропетровськ), Ігнатів Надія (Львів), Теленько Галина (Чернівці).

Секретар: Бучко Аліна (Чернівці).

1. **Бслоброва Тетяна** (*Ізмаїл*). Природа як творча субстанція поліфункціональної і поліестетичної сторінки художнього простору.
2. **Боренко Валерій** (*Тернопіль*). Жанр фрески в образотворчому мистецтві та літературі.
3. **Драч Ігор** (*Тернопіль*). На перехресті мистецтв: жанрові особливості „Ноктюрну b-moll” Юрія Косача.
4. **Канова Ганна** (*Київ*). Інтермедіальне декодування роману А. Барікко „Шовк”.
5. **Кондрашов Володимир** (*Кіровоград*). Кіномова як специфічна система художніх засобів у літературному тексті (на матеріалі творчості українських письменників-шістдесятників).
6. **Левицька Оксана** (*Львів*). Живопис як контекст у творах Джона Фаулза: інтермедіальний аналіз.
7. **Пастушок Галина** (*Львів*). Festum-Ludus-Play-Drama: інтермедійна гра як основоположна матриця формування англійської драми до 1642 р.
8. **Попова Ганна** (*Донецьк*). Собор як модель часо-просторової організації тексту в „Замогильних нотатках” Ф.-Р. де Шатобріана.
9. **Ткачук Тамара** (*Івано-Франківськ*). Синтез мистецтв у творчості Станіслава Пшибишевського та Ольги Кобилянської.
10. **Теленько Галина** (*Чернівці*). Жанрові ознаки *театрального роману* в інтерпретації В.С. Моема, М. Булгакова та М. Спарк.
11. **Штанюк Олеся** (*Чернівці*). Інтертекстуальні домінанти роману Ч. Ачебе „Людина з народу” в аспекті ментальних конверсій.

Секція № 3 (VI к., ауд.53)

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ЯК КРЕАТИВНА ДОМІНАНТА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ПИСЬМА

Голови: Кучер Зоя (Черкаси), Рихло Петро (Чернівці), Рибальченко Тетяна (Томськ, Росія).

Секретар: Кравчук Ольга (Чернівці).

1. **Бондаренко Олеся** (*Київ*). „Мовна поезія” США та політичне кіно: інтермедіальні паралелі.
2. **Драненко Галина** (*Чернівці*). Жанрова проблематика як об’єкт міждисциплінарного дослідження.
3. **Назаревич Леся** (*Тернопіль*). Інтермедіальні аспекти літературно-мистецької спадщини Якова Струхманчука.
4. **Рыбальченко Татьяна** (*Томск, Россия*). Вербальные, визуальные и звуковые тексты в формировании картины мира: по роману А. Иличевского „Матисс”.

5. **Басняк Тетяна** (Чернівці). Жанровий концепт тексту Грегора фон Реццорі „Едіп перемагає під Сталінградом”.
6. **Бучко Аліна** (Чернівці). Орієнтальний антураж прозових творів Ельзи Ласкер-Шюлер.
7. **Ісапчук Юлія** (Чернівці). „Торгівля снами” І. Бахман як зразок інтермедіального літературного тексту.

Секція № 4 (VI к., ауд. 60)
ЖАНРОВА МАТРИЧНА „ФОРМА”
І ЖАНРОВА „МЕТАМОРФІЧНІСТЬ”

Голови: Лавренов Валерій (Чернівці), Скібіцкая Людмила (Брест, Білорусія), Чернокова Євгенія (Дніпропетровськ).

Секретар: Штанюк Олеся (Чернівці).

1. **Баранова Інна** (Бердянськ). Поетологічна структура драми-діалогу Лесі Українки.
2. **Богиня Наталія** (Дніпродзержинськ). Жанрово-стильова своєрідність „ранніх” портретів Гертруди Стайн.
3. **Криворучко Світлана** (Харків). Перетин різних смислів у романі Сімони де Бовуар „Мандарини”.
4. **Опря Елена** (Тирасполь, Придністровське, Молдова). Гамлетизм як „персонажне течення”.
5. **Сьомак Любов** (Київ). „Молоді роки” Ж.Гріна як сповідальна автобіографія.
6. **Матійчак Альона** (Чернівці). Романи А. Мердок як зразок жанрового метаморфізму.
7. **Дзик Роман** (Чернівці). Французький кіноінтертекст Достоєвського: екранізації роману „Ідіот”.
8. **Кравчук Ольга** (Чернівці). Трансформація візуальних вражень в поетичній мові на прикладі однієї з поезій Розі Ауслендер.
9. **Паладян Крістінія** (Чернівці). Особливості форми ліричних та ліро-епічних жанрів у творчості Георгія Асакі.

Секція № 6 (VI к., ауд. 66)
ЖАНРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНІСТИКИ

Голови: Кудрявцев Михайло (Кам’янець-Подільський), Матійчук Оксана (Чернівці), Філоненко Софія (Бердянськ).

Секретар: Руденко Світлана (Чернівці).

1. **Кирилюк Світлана** (Чернівці). Роль інтермедіальних компонентів у вибудовуванні простору художнього твору (на матеріалі української прози періоду fin de siècle).
2. **Кулінська Яніна** (Київ). Гіперреальність у прозі Ю. Андруховича, О. Ірванця та В. Неборака.
3. **Кшевецький Володимир** (Кам’янець-Подільський). Метрична своєрідність збірки „В свічаді плеса” Сидора Твердохліба.

4. **Нісевич Світлана** (*Івано-Франківськ*). Інтермедіальний характер малих жанрових форм в українській літературі кінця XIX – початку XX ст.
5. **Саприкіна Аліна** (*Донецьк*). Поетична галерея Г. Мазуренко: особливості імітації жанрових ознак живопису в ліриці авторки.
6. **Ткачук Олена** (*Хмельницький*). Рембрандт у мистецькому доробку Тараса Шевченка.
7. **Філоненко Софія** (*Бердянськ*). Книгосеріал Лесі Романчук „Не залишай...” як літературний аналог теленовели.
8. **Нікоряк Наталія** (*Чернівці*). Інтертекстуальність та інтермедіальність як домінантні чинники сучасної жанрової форми кіносценарію.
9. **Романиця Олена** (*Чернівці*). Жанрова природа віршованих творів Осипа Маковея.

Регламент

Доповідь на пленарному засіданні – до 20 хв.

Доповідь на секційному засіданні – до 10 хв.

Виступ в обговоренні – 3-5 хв.

- Резюме голів секцій: коротка референція найцікавіших наукових ідей.
- Дискусія.
- Кейтерінг. Закриття конференції (ауд. 62).

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

ГЕНЕЗА ЖАНРОВИХ ФОРМ У КОНТЕКСТІ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ

Пленарні доповіді

Лановик Зоряна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

„Література джазу”

як інтермедіальний феномен культури ХХ ст.

У доповіді на основі інтермедіальної методології інтерпретації мистецько-культурних феноменів простежується літературно-музична взаємодія у культурі ХХ століття, зокрема вплив джазу на літературну творчість письменників-модерністів, постмодерністів та неореалістів. Основна увага звернена на джазові компоненти у структурі творів, на основі аналізу яких постулюється ідея джазу не лише як музичної форми, а типу світогляду, світочуття та світорозуміння. Відштовхуючись від художньо-естетичної концепції Ф.С. Фіцджеральда як „соліста епохи джазу”, окреслюється специфіка „джазової літератури” на різних рівнях текстової структури у творчості Ф.С. Фіцджеральда, Х. Кортасара, Дж.Д. Селінджера та ін.

Лановик Мар’яна Богданівна, доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Когнітивна жанрологія:

основні тенденції та перспективи розвитку

У доповіді окреслюється розвиток жанрології, який постає як рух між традицією і новаторством, де усталені схеми (актуальні від часів Аристотеля) забезпечують дослідницьку спадкоємність, а сучасні ідеї когнітивістики стають поштовхом до оновлення методології, розширення спектру досліджуваної проблематики, слугують джерелом формування понятійно-термінологічного апарату. Осмислюються особливості траєкторії руху, властиві і для

розвитку окремого жанру, і для системи жанрів в цілому. Жанровий спектр у його розгортанні простежується як ступеневий рух від статичності до динаміки, від одного аксіологічного полюсу до іншого, від ієрархії до антиієрархії. Накреслюються перспективи і можливості застосування когнітивного підходу для сучасного літературознавства.

Огуй Олександр Дмитрович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри іноземних мов для гуманітаних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Історико-соціальні жанри середньовісньонімецької літератури: нова структурно-змістова класифікація

За сучасними підходами в генології, під жанром розуміють стійкі типи текстів, об'єднані подібними змістово-формальними ознаками. Це – предмет та метод відображення, тематична настанова, мовні засоби та спосіб фактографування, які обирає автор (певного соціального типу) для оптимального створення образів. У такий спосіб кожен тип тексту відрізняється сталим набором мовних засобів і структур. Ці критерії лежать в основі історико-соціального класифікування свн. текстів від ранньоклерикальної літератури, перекладної долицарської до бюргерської літератури та містики, що функціонують в межах життя одного чи двох поколінь.

Рихло Петро Васильович, доктор філологічних наук, професор кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

„Я співаю перед чужими...”: Пауль Целан і музика

Життя і творчість Пауля Целана демонструють глибокі й багатогранні зв'язки з музикою у найширшому розумінні цього культурно-мистецького феномену. Типологічно тут можна виділити декілька видів або рівнів рецептивних зв'язків: *біографічний* (роль музики у формуванні й становленні індивідуальної та поетичної особистості – сакральні гебрайські мелодії та пісні на їдиші („Hawdalah”, „Das Lied von der Zeder”), музична класика (Бах, Моцарт, Шуберт, Мендельсон, Брамс), революційні пісні („Варшав'янка”, „Ціммєрвальд”, „Пісня солідарності”, „El Canto / di Riego”), модерна музика та її інтерпретації (Шенберг, Гуго Вольф, зокрема, у працях Т. Адорно);

тематичний (мотив співу як втілення творчого окрилення, натхнення, поезії загалом та скептична релятивізація цієї місії, образне тлумачення у віршах поета музичних тем, мотивів, музичної термінології (Lied, Gesang, Chanson, Air, Aubade, Notturmo, Schlaflied, Klage, Psalm, Kanon, Doina, Tango, Largo, Arioso) – статистично у кожному восьмому вірші поета наявні музичні референції); *інтермедіальний* (використання в поетичній творчості таких форм інтермедіальних зв'язків, як музичні ремінісценції, асоціації, алюзії, цитати з творів таких відомих композиторів, як Моцарт, Шуберт, Дворжак, Гуго Вольф та ін.); *структурно-референційний* (відтворення засобами поезії формальних, структурних та жанрових особливостей музичних творів – напр., „Фуга смерті”, „Стретта”); *зворотньоорецензивний* (звертання до поетичних текстів та біографії Целана як об'єктів музичної творчості – покладення на музику віршів поета, створення на їх основі музичних циклів, опера П. Ружічки „Целан” тощо).

Сенькевич Татьяна Васильевна, кандидат филологических наук, доцент, заведующая кафедрой теории и истории русской литературы Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина

***Жанровый канон исторического романа
и его модификации в современной литературе Беларуси***

В докладе определены ведущие черты, категориальный аппарат жанра исторического романа в его эволюции, процессы, повлиявшие на принципы воссоздания национальной истории, характер художественной интерпретации исторических событий и лиц. В докладе установлены основные этапы развития жанра исторического романа современной литературе Беларуси (О. Ипатова, Э. Скобелев, др.), выявлены модификации исторического романа (мифологический, философско-исторический и др.).

Червінська Ольга В'ячеславівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Або жанрова метаморфність, або жанрові модифікації

Як правило, означені в заголовку явища ототожнюються, проте вважати їх девіантними формами спільного знаменника буде

поспішливим висновком. Жанрові *модифікації* можуть бути розглянуті у спільних вимірах композиційної кратності, у спільних параметрах певної жанрової матриці, навіть, у модифікаціях різних зразків т.зв. типів мовлення, включно з національною специфікою окремих жанрових утворень (приміром, японський роман Сей Сьонагон „Записки коло подушки”, Р. Шатобріан „Замогильні нотатки”, А.де Мюссе „Сповідь сина століття”, М. Лермонтов „Герой нашого часу”, В. Теккерей „Ярмарка марнославства” тощо). Жанровий *метаморфізм* означає абсолютно інший конструктивний знаменник жанрової деформації: тут відбувається деформація жанру саме за рахунок кардинальної зміни родової природи попередньо прийнятої жанрової матриці, що залежить від стратегії авторського письма (так званий ліричний роман, метаморфно виражений через епічну наративність, контрастність типів висловлювання, драматургічний діалог: „Євгеній Онегін” О.Пушкіна, „Герой нашого часу” М. Лермонтова, „Поема без героя” А. Ахматової).

Чернокова Євгенія Семенівна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри зарубіжної літератури Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

О природе имперсонального в английской лирике начала XX века
Рассматривается проблема имперсональности как одной из основных характеристик модернистской лирики. Ее сложное взаимодействие с субъективностью, одной из родоформирующих категорий лирики, определяет, в том числе, и борьбу жанров внутри лирического стихотворения. Способы достижения максимальной растворенности и отстраненности, последовательного „стирания” автора и их влияние на поэтику лирики и ее жанров прослеживается на материале поэзии Э. Томаса, Д.Г. Лоренса и Т.С. Элиота.

Секція 1
АКТУАЛЬНІ ЖАНРОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ
ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА
В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ ІНТЕРМЕДІАЛЬНОСТІ

Бакіна Тамара Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Книжка-картинка в українській дитячій літературі

Досліджується специфіка книжки-картинка загалом та репертуар цього жанру в українській дитячій літературі. Очевидно, що сучасна дитина перебуває в полі візуальної культури, тому такі книжки, як комікси, книжки-картинки („picture books”) являють собою найбільш адекватну, засвоювану мову спілкування з дитячою аудиторією, що робить їх достатньо привабливими для видавців, але має традиційно негативну оцінку з боку педагогів, літературних критиків. У доповіді на матеріалі українських видань різних років аналізується вплив кіно та телебачення на дитячу книжку-картинку, на її зміст і на самі ілюстрації.

Бойчук Альона Романівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Інтермедіальність як проєкційний фактор
в жанрі дитячої літератури***

(на прикладі реценції тексту Джеймса Крюса „Флорентіна”)

Визначається позиція дитячої літератури як жанру, який розвивається під впливом каналів різних художніх комунікацій. У творі володаря золотої медалі Андерсена, німецького дитячого письменника Джеймса Крюса „Флорентіна” простежуємо проєкцію інтермедіальності жанру на твір. Інтермедіальність тут виступає вихідною і провідною схемою розвитку сюжеттики. Така подвійність дає можливість описати дитячу рецептивну версію тексту як автологічну. Герой – дитина, Флорентіна, виступає не лише типовим представником своєї сім’ї, а й шаблоном динини-реципієнта. У дотуку до проблеми розглядається питання критеріїв відбору дитиною об’єктів популярності в літературі.

Волковинський Олександр Сергійович, кандидат філологічних наук, професор кафедри слов'янської філології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Офітська символіка в мистецтві фан-арту

У різноманітних жанрових проявах фан-арту досить відчутною є рецепції офітських мотивів та офітської символіки. З позицій структурної антропології розглядаються основні елементи офітської мотивної системи, які активно функціонують у сучасному мистецтві та літературі: Уроборос, Софія, першолюдина, його жінка та ін. Прибічників фан-арту приваблює сконцентрованість офітської символіки навколо проблем космогонічної та еманційної генези. В міфологізованій мотивній системі офітства діють персонажі комплексні та полірольові. Очевидно завдяки цим якостям символіка, міфеми та міфологеми офітства утримуються привабливими та продуктивними в різноманітних жанрових проявах сучасного мистецтва.

Горбачевська Ірина Іванівна, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Транзитивний образ короля Артура
у мультикультурних прецедентах***

Образ Короля Артура, один з найпоширеніших транзитивних образів світової культури, продовжує справляти суттєвий вплив на жанрову динаміку культурологічних форм. Зокрема, сліди цього впливу знаходимо не лише у літературі, але й у живописі, музиці, кінематографії тощо. Зуміщення цих ракурсів утворює несподівані проєкції – про що свідчить розглянутий нами приклад. Так. в численних екранізаціях Твенівського тексту „Янки при дворі короля Артура”, здійснених у різних національних кіноверсіях, очевидно спільним залишається позитивне звучання цього образу, у парадигму позитивності закладено таку особистісну якість, як ідеальний правитель-християнин. Звідси органічно постає питання естетичного потенціалу цього образу, пов'язаного з його іконічністю, що втілюється в мультикультурний контекст.

Гребенюк Тетяна Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету

Темпоральність читацької рецепції епічних жанрів у контексті мистецтвознавчого дискурсу ХХ ст.

Об'єктом аналізу в доповіді є читацьке сприймання малих та великих жанрових форм як тяглий у часі процес. На основі розгляду концепцій М. Гайдегера, М. Мерло-Понті, Ж.-П. Сартра розуміється ідея безперервного взаємопроникнення як чинника єдності часового потоку: взаємопроникнення двох форм темпоральності (Сартр) або минулого, теперішнього й майбутнього (Мерло-Понті). Проводиться паралель між темпоральністю сприймання музики, театрального мистецтва й літератури на підставі синхронічно-діахронічних механізмів роботи людської пам'яті й емоцій (на основі наукових праць Б. Асаф'єва, Р. Інгардена та ін.).

Дерикоз Ольга Борисівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Інтермедіальний критерій як жанрова домінанта сучасної новели

Аналізується інтермедіальний вимір сучасної англійської новели в аспекті її жанрової специфіки. Осмислюються особливості художньої взаємодії метафор образотворчого мистецтва та літератури у новелах А. Баєтт (збірка „Стихії: історії вогню та криги” („Elementals: stories of Fire and Ice”), 2000) та їхня смислова функціональність. Розглядаються вставні епізоди текстів письменниці як певні естетичні інваріанти її ідей, що підкреслюють сутнісне значення останніх у тексті. Осмислюється „монтажність” новел А. Баєтт як засіб організації логіки оповіді.

Левко Уляна Елізбарівна, асистент кафедри іноземних мов Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

Інтермедіальний дискурс науково-фантастичних романів: особливості візуального інтерпретування

У доповіді розглядається специфіка кінопрочитання науково-фантастичних романів, у яких увиразненість інтермедіальної

складової доповнюється акцентуванням інтертекстуальних зв'язків. Зокрема, увагу приділено естетичній стороні зображальності слова, що з хронологічним віддаленням від часу написання тексту набуває для реципієнта нового виміру у площині: фантастичність / упізнаваність, а також розширює рамки прочитання твору у дискурсі утопійності / антиутопійності. Теоретичні положення ілюструються прикладами з екранізацій творів С. Лема, Р. Бредбері, А. і Б. Стругацьких.

Лиденкова Ольга Александровна, аспірантка кафедри белорусской литературы Гомельского государственного университета имени Франциска Скорины

***Интермедialная поэтика
английской и белорусской литературной баллады***

Доклад посвящен исследованию интермедialных компонентов в литературной балладе. Часто при описании и исследовании важнейших композиционных и стилистических особенностей баллады не учитывается влияние интермедialных компонентов на генезис жанра. Между тем, тесная связь с музыкой на протяжении почти всей истории существования является определяющей для многих его устойчивых характеристик. Методика интермедialного анализа позволяет выявить, насколько изначально музыкальный характер жанра влиял на поэтическую организацию текста, насколько словесный текст сохранял на более поздних этапах структуру музыкального произведения, и как в эпоху романтизма в балладе воплощался принцип синтеза искусств, прежде всего, поэзии и музыки.

Литвиненко Ірина Юрїївна, аспірантка кафедри романо-германської філології та перекладу Черкаського державного технологічного університету

***Интермедialний простір
роману Вольфганга Кеппена „Голуби в траві”***

Розглядаються елементи інтермедialності у романі німецького письменника ХХ ст. Вольфганга Кеппена „Голуби в траві”, зокрема робиться спроба проаналізувати їхню функцію у тексті, як на рівні проблематики, так і на структурно-композиційному рівні. Інтермедialність стає важливою складовою для розгортання

сюжетної лінії твору та засобом відображення ситуації, що складається у тогочасній Німеччині. Значна увага зосереджена на особливостях реалізації у романі аудіального та візуального інтермедіального „гіперкодів”. Досліджується проблема взаємодії змісту тексту зі світом музики, живопису та кінематографу.

Матійчук Оксана Михайлівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Генетична історія однієї поезії Рози Ауслендер

як приклад жанрово-стилістичного метаморфізму на мікрорівні
На прикладі однієї з пізніх поезій – „Freund du warst ein Irrtum / Друже ти був оманом” – німецькомовної поетеси Рози Ауслендер частково реконструйовано генетичну історію поетичного тексту, яка є цікавим прикладом жанрово-стилістичного метаморфізму. Особливістю його, як і ще декількох віршів того ж періоду, є існування двох цілком різних стилістичних редакцій, одна з яких витримана в руслі класичної традиції віршування, а друга (опублікована) є верлібром, як і абсолютна більшість поезій Рози Ауслендер, написаних після 1965 р. Можливим поясненням цього феномену вважаємо наявність у свідомості авторки, яка виросла з романтичної традиції, „традиційних” мислеформ, котрі, після першої фіксації їх на папері, одразу – впродовж кількох хвилин чи максимум годин, що підтверджують зазначені на манускрипті дати, – перевтілюються в сучаснішу форму верлібра.

Мацевко-Бекерська Лідія Василівна, доктор філологічних наук, доцент, завідувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

Рецептивний дискурс малої прози:

наративна конфігурація інтермедіальності

Однією із важливих, на наш погляд, проєкцій інтермедіальності у просторі художнього тексту є його рецептивна множинність. Способи оприявлення рецепції значною мірою конкретизуються численними текстовими модифікаціями наративного центру. Процес сприймання твору, започаткований першим читанням, є своєрідною психологічною проєкцією особистості читача. Він безпосередньо визначається позалітературним контекстом, а також рівнем культурно-естетичної інтегрованості особи у систему

координат, що форматує як смислову сутність літератури, так і ставлення та сприймання різновіддаленої та різновартісної для сучасності читача літератури попередньої епохи (чи культурно-історичних епох). Тому є підстави аналізувати рецепційне середовище як концентрацію очікуваних реакцій та ймовірних оцінок деякої метаперсональної спільності, як спосіб зреалізувати бачення літературного дискурсу в його цілісності й актуальності відносно часового в історичному розумінні зрізу. З позицій екстраполовання поетологічних аспектів інтермедіальності на матрицю наративної типології досліджені окремі твори Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Марка Черемшини, Володимира Винниченка початку XX століття.

Маценка Світлана Павлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

***Інтермедіальна поетика роману, який прагне стати музикою
(на матеріалі німецькомовної літератури)***

Враховуючи найновіші інтермедіальні дослідження німецького літературознавства, розглянуто поетику роману, зверненого до музики. Відтак у центрі уваги виявляється медіальність сучасної літератури, яка за допомогою музики прагне подолати власні межі й збагатити сферу виражальності. Цим зумовлені зміни у жанровій поетиці роману, який часто називають „музичним” („Musikroman”), хоча у більшості випадків йдеться лише про спрямованість літературного твору до музики. Відстежено рефлексійний шлях музичного у контексті романної поетики від Ф. Шлегеля до модерністських концепцій Т. Манна, Ф. Верфеля, Г. Броха, Г. Гессе, а також залучено постмодерністський варіант Т. Майнеке.

Орлова Марина Олександрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романо-германської філології та перекладу, заступник декана лінгвістичного факультету з наукової роботи Черкаського державного технологічного університету

***Роман Петера Гандке „Хибний рух”
в аспекті інтермедіального аналізу***

У доповіді здійснюється порівняльний аналіз трьох текстів, двох літературних і одного медійного, з метою встановлення

взаємозв'язків між прототекстом – романом Й. В. фон Гете „Роки навчання Вільгельма Майстра” („*Wilhelm Meisters Lehrjahre*“), і його наступними інтерпретаціями – романом Петера Гандке „Хибний рух” („*Falsche Bewegung*“) і однойменним фільмом відомого німецького кінорежисера Віма Вендерса. Спочатку встановлюються інтертекстуальні зв'язки між гетевським романом та гандкевським твором, а потім досліджується інтермедіальна транспозиція змістовних та структурних аспектів роману Петера Гандке у вендеревській екранізації. У зв'язку з цим вивчаються питання взаємодії кіномистецтва та літератури в контексті сучасного інтермедіального дискурсу, а саме: проблеми взаємодії вербальної та візуальної мови, різниця між виражальними засобами двох видів мистецтв, зв'язок фільму з літературним джерелом.

Питюр Ольга Василівна, аспірантка кафедри української літератури, компаративістики і соціальних комунікацій Київського університету імені Бориса Грінченка

Інтермедіальні елементи у збірці чудес „Гора Почаївська”

У доповіді порушено проблеми застосування елементів інтермедіального аналізу збірки чудес „Гора Почаївська” (1772 р.). Зокрема зроблено спробу дослідити особливості канонічного зображення образу Богородиці у образотворчому мистецтві (іконопис) та структурі художнього твору, його етикетного сприйняття. Виділено специфіку художньої мови отців-василіян, особливості сюжетної композиції міраклю та його основного компоненту – чуда Богородиці. Проаналізовано системні зв'язки Почаївської чудотворної ікони Божої Матері і словесного твору „Гора Почаївська” як двох іпостасей однієї і тієї ж сутності.

Сатиго Ірина Андріївна, асистент кафедри французької мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федковича

Інтермедіальність поетичного письма Леопольда Сенгора

У доповіді розглядається творча спадщина сенегальського поета Леопольда Сенгора (1906-2001) на предмет зв'язку з іншими видами мистецтва, а саме музичним та образотворчим. Першорядного значення набуває ритміка поезії Л. Сенгора, що

надає їй ознак традиційної західно-африканської пісні. Крім того, важливими є пояснення самого автора щодо музичного акомпанементу, із яким слід виконувати даний твір, що доводить взаємоперехідність пісенного та поетичного жанрів. Особливу увагу Сенгор приділяє живопису та пластиці у своїх віршах, що пов'язує їх із традиційним африканським та сучасним йому авангардним мистецтвом, а також надає його твору глибини й всеосяжності. Таким чином, сенгорівська поезія, перебуваючи на перехресті культур та мистецтв, відтворює складний та творчий процес взаємовідносин людини та світу.

Собченко Ірина Василівна, аспірантка кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Візуальний вимір мінімалістичного письма Аготи Крістоф

У творчості швейцарської письменниці Аготи Крістоф, тексти якої розглядаються з точки зору мінімалістичної поетики, дослідження візуального аспекту дозволяє пояснити функціонування жанрових кодів та режимів „білого письма”. Мінімалістичне письмо є перформативним, оскільки надає перевагу дії перед рефлексією, і денотативним, бо прагне обмежитись якомога об'єктивнішим показом оповідженого світу, а відтак, воно є водночас візуальним і спектакулярним, бо через компактність форм слововираження, зумовлену недовірою до мови, а особливо – до мови літературної, витісняє смислові глибини за межі вербального. У прозі Аготи Крістоф феномен погляду і фігури глядача/спостерігача є видами присутності, котрі вміщують текст у рамки трансфікціональних і трансжанрових форм: від роману чи фіктивного щоденника до дидактики, інструкції, протоколу. У даному контексті жанр як конвенційне явище розглядається як продукт точки зору автора або читача. Прочитання романів та малої прози авторки у світлі поетики візуальної присутності демонструє, яким чином у мінімалістичному письмі реалізується пошук нової „етики форми” на перетині аутотелічної та хаотичної моделей наративу.

Шарифова Салида Шаммед кызы (Sharifova Salida Shammed kızı), кандидат филологических наук; старший научный сотрудник Института литературы имени Низами Национальной академии наук Азербайджана.

***Креолизованный роман, ретранслируемый
посредством технических средств коммуникации***

Развитие технических средств коммуникации создает новые формы передачи информации. Ответ романистики – создание произведений крупной прозы, которые предназначены для аудио и кино воспроизведения, а также распространения по сети интернет. Соответственно, условно можно выделять аудиороман, кинороман и гипертекст-роман. Эти типы произведений учитывают особенности ретрансляции посредством соответствующих средств коммуникации, то есть жанровая форма подвержена влиянию не только социальных аспектов коммуникации, но и технических. В силу чего рассматриваемые типы романа являются креолизованными. На мой взгляд, целесообразно объединить аудиороман, кинороман и гипертекст-роман в одну группу – креолизованный роман, ретранслируемый посредством технических средств коммуникации.

Секція 2

ВПЛИВ ІНТЕРМЕДІАЛЬНИХ КОМПОНЕНТІВ НА ЖАНРОВУ ГЕНЕЗУ: ВІД МАРГІНАЛЬНОСТІ ДО КАНОНІЧНОСТІ

Бербенець Людмила Сергіївна, кандидат філологічних наук, молодший науковий співробітник Відділу теорії літератури Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка Національної академії наук України

Інтермедіальні стратегії письма і жанрові модифікації сучасних літературних творів

Сучасні письменники активно залучають інтермедіальні стратегії до написання художнього тексту, їхні твори виступають за рамки не лише жанрів та родів літератури, а й інших видів мистецтв, засобів передачі інформації. Літературні тексти набувають ознак кінематографічного, театрального мистецтва, музики, залучають повідомлення мас медіа на вербальному і аудіо-візуальному та виходять за рахунок цього у інтермедіальний простір культури сьогодення (наприклад, романи Б. Акуніна, Ю. Андруховича, Ф. Бегбеде, Я. Дукая, Ю. Іздрика, Д. Масловської, В. Пелєвіна та ін.). Жанр у сучасній гетерогенній літературі не сприймається як виключно інваріантна категорія, хоча й не зникає цілком. Він постає певним історично зумовленим, але не застиглим, рухомим набором ознак.

Бєлоброва Тетяна Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Природа як творча субстанція поліфункціональної і поліестетичної сторінки художнього простору

Доповідь присвячена осмисленню особливостей природи як творчої субстанції, виявленню її місця в художньому просторі літератури. Увагу звернено на прямий зв'язок людини й природи, яке виявляється в усіх жанрах з географічним, етнографічним, історичним розширенням простору. Природа – особлива сторінка простору: поліфункціональна в житті і поліестетична в мистецтві. Взаємозалежність мистецтва і природи органічна, і літературознавство, і мистецтвознавство допомагає самозбереженню природи і людської духовності. У різні епохи, в різних напрямках, у різних жанрах і різних мистецтвах природа не тільки допомагала людині

розкрити себе, своє багатогранне „Я”, але й виражала саму себе, давала можливість пізнати себе через людину.

Біляшевич Тетяна Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Міжмистецька взаємодія у спільному проєкті

А. Гренда, А. Камю та Р. Шара „Нащадки сонця”

Книга „Нащадки сонця” (1965) становить інтермедіальний експеримент, що полягає у поєднанні візуального мистецтва одного з найвпливовіших швейцарських фотографів Анрієтти Гренда та текстів французьких письменників Альбера Камю та Рене Шара. Мета доповіді – розкрити жанрові особливості та смисловий потенціал цього твору шляхом взаємного перекодування метамов фотографії та літературного тексту з урахуванням специфіки творчості трьох митців.

Боренко Валерій Борисович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Жанр фрески в образотворчому мистецтві та літературі

У доповіді окреслюється дефініція фрески в образотворчому мистецтві та специфіки використання цього терміна в літературі, зокрема висвітлюються основні особливості фрески як витвору образотворчого мистецтва та концепції художнього літературного твору. Розглядаючи жанр фрески паралельно в обох видах мистецтва, вказуються шляхи взаємодії у міжмистецькому просторі, зокрема вплив малярських прийомів і засобів на словесну творчість письменників ХХ століття. Ці аспекти простежуються на різних рівнях текстової структури – від інтермедіальних вкраплень до жанрового визначення роману-фрески.

Гончаренко Елла Петрівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

Жанрово-стильові домінанти Джойсового „Уліссу”

У доповіді йдеться про жанровий синтез в „Уліссі”, котрий реалізується в художньому творі як структурна єдність ознак

різних жанрів, що зумовлено авторською настановою на усвідомлення зображуваної дійсності. Підкреслюється унікальна своєрідність особливостей стилю головного шедевру Джойса, яка визначилася лише в процесі роботи митця над романом. Водночас, розглядаються текстові вставки в романі, як своєрідна система роботи Джойса над твором; маються на увазі цитати, посилання, ідеї, приклади листування у різних стилях, прислів'я, запозичення, жанрові підзаголовки, історична та газетна хроніка тощо, що також допомагає уточнити та збагатити прочитання семантики художнього тексту. Доводиться, що пізні епізоди „Улісса” мають певну „автономність” (за висловом С. Хоружого), і в кожному з них наявна певна форма та завдання. До аналізу також залучаються дві розгорнуті схеми „Улісса”, створені та упорядковані самим письменником, в яких Джойс намагався представити збентеженому читачеві цілісний образ роману у його єдиній формі та єдиній аналітичній картині.

Драч Ігор Дмитрович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

На перехресті мистецтв:

жанрові особливості „Ноктюрну b-moll Юрія Косача

Метою доповіді є здійснення композиційно-стильового аналізу експериментального оповідання Юрія Косача „Ноктюрн b-moll”. На основі постструктуралістської теорії інтертекстуальності, яка дозволяє розглядати інтермедіальність як розповідний текст, зберігаючи його мистецьку „інакшість”, визначено, що міжмистецька взаємодія є характерною ознакою творчого методу письменника не лише у формотворчому, а й у семантичному аспекті. Це постає підставою для висновків про те, що інтермедіативи – органічна частина текстового полотна, яка ускладнює структуру творів, кодує у них додаткову інформацію. Використання цього прийому розраховане на особливе сприйняття й підготовку читача, що дозволяє говорити про елітарну інтенцію оповідання Юрія Косача.

Ігнатів Надія Євгенівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської філології Львівського національного університету імені Івана Франка

Інтермедіальний вимір автобіографічного роману

Гайто Газданова „История одного путешествия”

Закцентовано увагу на особливостях відображення життя творчої особистості в автобіографічному романі Гайто Газданова „История одного путешествия”. Для головного героя твору характерне постійне прагнення осмислення сутності буття у найрізноманітніших вимірах – і особливе місце у романі відведено темі музики та живопису. Музика допомагає герою відчути єдність з Всесвітом, завдяки їй він осягає радість життя, прагнення творчості. Глибинну суть пошуків центрального персонажа роману розкриває також історія його дружби з художником, який бачить та відчуває життя за особливими законами і вже саме його „неправдоподібне існування” дає головному герою роману повсякчас нові імпульси до творчості.

Канова Ганна Олександрівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри зарубіжної літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Інтермедіальне декодування роману А. Барікко „Шовк”

У доповіді пропонується проаналізувати постмодерністську деконструкцію Японії та Франції середини XIX століття у романі Алессандро Барікко „Шовк” в інтермедіальному вимірі. Поетика роману постає зі специфічної авторської імагології, грані якої є надзвичайно місткими в аспекті інтермедіального аналізу. У статті окреслюється основна площина взаємодії малярського та словесного мистецтв у рамках художнього тексту на структуротворчому та образотворчому рівнях. Висвітлюється інтермедіальна природа роману, зреалізована імаготворчим потенціалом „Щоденника” братів Едмона та Жюля де Гонкурів і японськими гравюрами Кацусіки Хокусая й Кітагави Утамаро.

Кобчінська Олена Іванівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

До генези роману-лабіринту у доробкові Тагара Бен Джеллуна: мультикультурний та інтермедіальний аспекти

Доповідь фокусується на генезі жанру роману-лабіринту у творчості французького митця марокканського походження Тагара Бен Джеллуна. Формальні параметри ранніх авторських романів-лабіринтів (у тому числі й інтермедіальність як евристична домінанта постмодерністської прози письменника) співвідносяться з культурологічними передумовами функціонування жанру в його доробкові. Інтермедіальний дискурс романів-лабіринтів Тагара Бен Джеллуна, імплікований переважно через архітектурний інтертекст та мета-наративну оповідь, досліджується крізь призму мультикультурного досвіду автора. Зокрема, лабіринтова конфігурація у прозі Тагара Бен Джеллуна розглядається як детермінанта ідентифікаційного квесту митця, чия творча естетика позначена порубіжним культурним досвідом.

Кондрашов Володимир Валерійович, аспірант кафедри української літератури Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Кіномова як специфічна система художніх засобів у літературному тексті (на матеріалі творчості українських письменників-шістдесятників)

У доповіді досліджуються проблеми функціонування кіномови як специфічного системного утворення, що має власні кінематографічні засоби вираження та впливу на реципієнта, у її взаємостосунках з літературною творчістю українських письменників-шістдесятників: кінематографічність визначається як вияв мови кіно у іншому мистецтві; проводиться опис засобів та подаються основні ознаки прояву кіномови у літературному творі. Розмежовуючи поняття „кінематографічність літератури” та „кінематографічність у літературі”, здійснюється спроба дослідити вплив системи кінозасобів на літературну творчість українських письменників, що причетні до створення кіно: сценаристів Івана Драча й Ліни Костено та режисера й актора Миколи Вінграновського.

Коршунова Світлана Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Живопись Г. Гольбейна как интермедиаальный компонент романа Ф.М. Достоевского „Идиот”

Доклад посвящен исследованию сознательного использования в структуре текста романа Ф. Достоевского эпизода с картиной Г. Гольбейна „Христос во гробе” как детали, которая становится образом-символом, введённым с целью переосмысления живописного жанра пьесы для усиления трагического компонента в романе.

Левицька Оксана Степанівна, здобувач кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

Живопис як контекст у творах Джона Фаулза: інтермедіальний аналіз

Дослідження взаємодії мистецтв у літературному творі пропонує новий погляд на твір, розширює контекст його розуміння та інтерпретації. Художні твори Джона Фаулза „Вежа з чорного дерева”, „Колекціонер”, „Жінка французького лейтенанта” та інші, так само як есеїстика і мемуаристика, часто апелюють до живопису – письменник оперує його знаковою системою, перекодує знаки образотворчого мистецтва мовою художнього тексту, створює мистецький контекст до основної оповіді. Багатоаспектність інтермедіальності як способу творення тексту, форми мистецького діалогу у творі і водночас методу його аналізу пропонує нове прочитання творчості Джона Фаулза.

Матвієнко Ольга Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури і класичної філології Донецького національного університету

„Ode an a Grecian Urn” Дж. Китса: екфрасис и трудности перевода

Программное стихотворение английского романтика Джона Китса „Ода греческой вазе” (1819), которое со времен эссе Л. Шпитцера (1955) считается классическим примером экфрасиса, по сути,

является блистательным образцом двойной интермедиальности: пастораль, вакхическая сцена и ритуал жертвоприношения, изображенные на вазе, представлены затем в вербальном описании. Черда риторических вопросов, восклицания и рефрены наряду с прихотливой системой рифмовки в строфе и повторяющимися анжабеманами представляют собой попытку поэта воспроизвести вербальными средствами впечатление от созерцания опоясывающих вазу орнаментов, узоров-окаймлений сюжетных сцен. Такое сочетание выразительных средств, присущих различным видам искусства - пластике и словесности – создает особые сложности при переводе, требуя нестандартных решений, что и демонстрируют рассматриваемые русские и украинские поэтические интерпретации „Оды”.

Пастушок Галина Олексіївна, аспірантка кафедри світової літератури Львівського національного університету імені Івана Франка

Festum-Ludus-Play-Drama:

інтермедійна гра як основоположна матриця формування англійської драми до 1642 р.

Ставиться проблема малодослідженості генези англійського середньовічної драми у вітчизняному літературознавстві із врахуванням її інтермедійних і карнавальних начал. Основна увага зосереджена на елементах т. зв. „неарістотелівського театру”, „антитеатру” або „театру несмаку” (О. Клековкін), що відіграли значну роль у формуванні елизаветинської драми – найяскравішого театального явища епохи Відродження. У фокус розгляду потрапляють народні дійства (маммінгс, моммерія), церковні процесії (Корпус Крісті), білійні фарсові інтерлюдії тощо. Висловлюються аргументи проти загальноприйнятої теорії про те, що англійська середньовічна драма еволюціонувала із літургійних троп і мала виключно морально-дидактичне призначення. Підкреслюється інтермедійний генезис драматургії Шекспіра та його сучасників як альтернатива до спроб приписати їм наслідування античних жанрових канонів.

Позняк Наталья Михайловна, аспірантка кафедри белорусской літературы Гомельского государственного университета имени Франциска Скорины

***Литература как архитектура:
современная белорусская проза о городе***

Доклад посвящен рассмотрению творчества современных белорусских писателей Альгерда Бахаревича и Артура Клинова. Внимание автора акцентируется на взаимодействии кодов литературы и других видов искусств в романной прозе авторов, специфике присутствия постмодернистской художественной практики в рамках современной белорусской литературы, генезисе жанра урбанистического романа в белорусской и западноевропейской художественной традиции.

Попова Ганна Валентинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури і класичної філології Донецького національного університету

***Собор як модель часо-просторової організації тексту
в „Замогильних нотатках” Ф.-Р. де Шатобріана***

У доповіді розглядається архітектурність як принцип художньої структури мемуарів. Досліджується співвідношення композиційних частин твору з планом готичного собору як архітектурної споруди. З'ясовується як за допомогою романтичного синтезу мистецтв і візуального характеру художньої образності середньовічна ідея скульптурної кам'яної книги втілюється в поетиці мемуарів, створених автором подібними до літературного монументу. Виявляється також функція архітектурних метафор у творі й виокремлюються змістовні рівні образу собору як архітектурного об'єкту, ритуальної споруди, витвору мистецтва та „дзеркала світу”.

Редчиць Тетяна Вікторівна, старший викладач кафедри романо-германської філології Черкаського державного технологічного університету

***Музичний код в малій прозі Гайміто фон Додерера
(на матеріалі оповідання „Сонатина”).***

Доповідь присвячено висвітленню проблеми музичної кодифікації малої прози Гайміто фон Додерера, У межах доповіді

окреслюється зміст поняття „музичність” як текстової категорії і одного з можливих принципів структурно-композиційної організації художнього твору. На матеріалі оповідання „Сонатина” з’ясовується роль музичної метамови у творах австрійського митця, окреслюються контури відповідної жанрової матриці на рівні макро- і мікротексту, вивчається вплив зазначеного музичного прототипу на сюжетно-композиційну побудову твору, систему лейтмотивів, вибір наративних стратегій.

Теленько Галина Михайлівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Жанрові ознаки *театрального роману* в інтерпретації

В.С. Моема, М. Булгакова та М. Спарк

Досліджуються найхарактерніші генологічні риси жанру „театрального роману” в творі В.С. Моема. Проводяться паралелі цього тексту з незакінченим „Театральним романом” М. Булгакова, а також з повістю М. Спарк „На публіку”. Тематика, система образів та художня своєрідність аналізованих текстів вказують на їх незаперечну жанрово-стилістичну спорідненість. Авторське трактування місця та ролі театрального митця у суспільному житті породжує у творі специфічний наратив, а також відкриває нові, сучасні перспективи жанрологічного дискурсу загалом.

Турчин Марія Михайлівна, кандидат філологічних наук, асистент Галицького інституту імені В’ячеслава Чорновола

Інтермедіальність як складова модерного творчого процесу **(за текстами І. Калинця)**

У доповіді буде висвітлено основи модерної світоглядної парадигми, із засад якої світ існує як різноманітність форм єдиного цілого, тому кожне одиничне є носієм і виразником властивостей цілого. У світлі цього творчість виступає переміною форми того ж цілого. У творчого процесі інтермедіальні компоненти художнього мислення проявляють зв’язок одиничного варіанту втіленої форми з цілим як станом художньої свідомості людства. Інтермедіальні компоненти тексту є іманентно складовими його структури. У творчості І. Калинця інтермедіальні компоненти проявляються системою образів, в основі яких трансформація зорових відчуттів і

вражень від сприйняття окремих творів образотворчого мистецтва через листівки, надіслані поету до тюрми. Буде висвітлено роль інтермедіальних компонентів у структурі модерного тексту.

Штанюк Олеся Миколаївна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Інтертекстуальні домінанти роману Ч. Ачебе „Людина з народу” в аспекті ментальних конверсій

Розглядається роман Ч. Ачебе „Людина з народу” (1966) як „найбільш нігерійський твір” автора, адресований своїм співвітчизникам. Розкривається конфлікт між колишніми етичними стандартами життя та новосформованою „чиновницькою поведінкою” африканця. На прикладах інтертекстуальних домінант аналізуються суперечності між успадкованими та набутими цінностями, котрі є визначальними чинниками формування нової ментальності у нігерійському постколоніальному суспільстві.

Юрчук Олена Олексіївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Взаємовплив музики і літератури в добу модернізму з позиції філософської антропології

Ставлення до музики і літератури як типів художньої діяльності дозволило розглянути їх взаємозв'язок з позиції філософської антропології. Питання взаємовпливу літератури і музики в умовах модернізму розглядається відносно механізмів музичного сприйняття, чуттєвих і раціональних процедур художнього акту від створення до функціонування художнього тексту.

Секція 3

ІНТЕРМЕДІАЛЬНІСТЬ ЯК КРЕАТИВНА ДОМІНАНТА ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ПИСЬМА

Басняк Тетяна Анатоліївна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри сучасних іноземних мов та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Жанровий концепт тексту Грегора фон Реццорі „Едіп перемагає під Сталінградом”

Грегор фон Реццорі (1914–1998), „найвідоміший з невідомих у німецькомовній повоєнній літературі” (визначення Ю. Петерса), вихований у мультикультурному середовищі Магірібії-Буковини, не випадково в аспекті генелогічної палітри своєї спадщини також характеризується неоднозначністю жанрових стандартів. Мало досліджений текст цього письменника „Едіп перемагає під Сталінградом” (1954) в цьому контексті привертає особливу увагу. Визначення його романом не дає достатньої уяви про його жанровий феномен, позаяк постмодерністська стилістика авторського письма суттєво впливає на вказаний жанровий канон. Форма ускладнюється за рахунок нарощення додаткових пластів до сюжетного каркасу, аргументованих зокрема так зв. мультикультурністю, далі – потужною інтертекстуальністю, специфічним звучанням теми Едіпа (спровокованою прихованою полемікою з З. Фройдом) та виразною контраверсивністю елементів хронотопу. Даний приклад демонструє динамічність процесу жанротворення у зоні епіки.

Біляшевич Роман Зіновійович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

Поліфонічні форми в музиці та літературі

В історії взаємодії музики та літератури неодноразово здійснювалися спроби відтворити елементи одного мистецтва засобами іншого. Звідси той факт, що в теорії музики та в теорії літератури є чимало спільних термінів: *лейтмотив*, *тема*, *інтонація*, *ритм*, *мотив*. Мета пропонованої доповіді: розглянути застосування таких поліфонічних форм, як *фуга* та *контрапункт* у художній літературі; проаналізувати найхарактерніші явища, які

виникають при використанні музичних принципів у мистецтві слова.

Бондаренко Олеся Юріївна, асистент кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

***„Мовна поезія” США та політичне кіно:
інтермедіальні паралелі***

Дана розвідка пропонує на матеріалі текстів школи „мовної поезії” дослідити процеси, що відбуваються в американській ліриці кінця 20-початку 21 століття. Художній метод названої школи, сформований в руслі лівої філософсько-політичної традиції, адаптує стратегії ситуаціоністського фільмотворення 60-70х років. В центрі уваги перебуває встановлення характерного співвідношення між візуальним образом та філософсько-інтелектуальним меседжем, яке є продуктивним як для політичного кіно, так і для доробку американських поетів. Це, на нашу думку, дозволить не лише розкрити специфіку аналізованої лірики, а й поглибити розуміння природи філософської поезії загалом.

Бучко Аліна Василівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Орієнтальний антураж прозових творів Ельзи Ласкер-Шюлер

Для більшості своїх творів Ельза Ласкер-Шюлер обрала орієнтальний простір („Ночі Тіно із Багдада” (1907), „Принц із Фів” (1914), „Малік” (1919), „Гебрайська земля” (1937), який відіграє у прозі письменниці особливо важливу естетичну роль. Винайдений авторкою Схід з орієнтальними декораціями та їхнім фантастичним поєднанням з різними країнами, часами та культурами активує фантазії та уявлення „західного” читача про Схід як про Іншого. На прикладі названих творів можна добре простежити, як орієнтальний простір набуває дедалі нових рис, а разом з тим, і нового значення для письменниці. Екзотичний та казково-орієнтальний світ з часом переосмислюється авторкою і поступово викристалізовується у міфічно-біблійний Схід, якому, на противагу до Заходу, притаманні духовність, релігійність та гармонічність.

Галицька Євгенія Геннадіївна, асистент кафедри теорії та практики перекладу Донецького національного університету

Интермедиальность в пьесе Т. Стоппарда „Индийская тушь”

Производится интремедиаальный анализ постмодернистской драмы Т. Стоппарда „Индийская тушь”. Анализируются такие нелингвистические выразительные средства, присущие произведению, как игра света-тени, коды живописи. При этом учитывается нелинейность, многоуровневость данных компонентов. В ходе анализа выясняется, что живопись, являясь языком одного порядка, включает европейскую (праерафаэлитская, итальянская живопись) и индийскую составляющие, а игра света – от яркого электрического до тусклого лунного обеспечивает выход к индийским религиозно-эстетическим учениям (раса, Вишну) и законам построения древнеиндийской драмы. Анализ вышеперечисленных интермедиаальных составляющих произведения позволяет говорить об их значимости в формировании идейно-смысловой целостности и выразительности пьесы.

Драненко Галина Флорівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри романської філології та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Жанрова проблематика

як об'єкт міждисциплінарного дослідження

За останні десятиліття теорія жанрів кардинально змінила предмет та методику дослідження: вона пройшла шлях від вивчення проблем класифікації жанрів, вироблення жанрових критеріїв та коригування кордонів між жанрами до студіювання процесів утворення жанрових категорій з позицій міждисциплінарного знання. Сьогодні здійснюється, зокрема не горизонтальний, а вертикальний поділ на жанри, тобто виділяються: 1/ теоретичні жанри (створені теоретиками літератури та бібліотекарями, вони є ретроспективними); 2/ ендогенні жанри (створені письменниками, вони наявні у паратексті); 3/ інтуїтивні жанри (створені сприймачами у процесі прочитання). Жанр мислиться також як „родинний зв'язок” (термін Л. Вітгенштайна), тобто жанрова приналежність визначається не шляхом виділення подібних рис між конкретним текстом та жанровою моделлю, а через з'ясування спільного походження різних текстів. Отже, крім теорії літератури, до дослідження проблематики жанру долучаються наукові підходи

інших гуманітарних дисциплін (наратології, структуралізму, формалізму, прагматики читання, естетичної рецепції, транс-текстуальності, онтології, антропології та ін.). Разом із тим, новітня концепція поняття „жанр” оперує новим термінологічним апаратом. Новітні дослідження генези жанрових форм приходять до висновків, що жанровим категоріям притаманна градуальність (панування логіки континууму) та лабільність (наявність логіки інтермедіальності). При цьому інтермедіальність виступає не лише як чинник утворення нових жанрових форм, вона сприяє розмноженню різних прочитань тексту.

Ісапчук Юлія Вікторівна, аспірант кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

„Торгівля снами” І. Бахман

як зразок інтермедіального літературного тексту

Розглядається радіоп’єса австрійської авторки Інгеборг Бахман „Торгівля снами” („Ein Geschäft mit Träumen”, 1952 р.) як специфічна жанрова форма, що досягнула свого апогею в німецькомовному медійному просторі в 50-60-ті рр. XX ст і залишається актуальною до сьогодні. Також увага зосереджується і на однойменній новелі (1952 р.), що лежить в її основі та належить до ранньопрозового доробку письменниці. Крім того, наголошується на тому що, дані літературні зразки позиціонуються як самостійні тексти. Підкреслюється роль радіозапису як інтермедіальної складової у сприйнятті художньої літератури в період стрімкого розвитку суспільства, яке стоїть тільки на порозі інформаційного потоку.

Камишнікова Олесья Павлівна, асистент кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

***Сучасний британський „театр-вам-в-обличчя”
в контексті проблеми інтермедіальності***

У доповіді драма розглядається як жанр, що за визначенням характеризується інтермедіальною взаємодією між літературним текстотворенням та сценічною практикою. Зокрема, увага приділяється такому новоутворенню в сучасній британській драмі як *in-your-face-theatre* („театр-вам-в-обличчя”), що водночас

створює тяглість та розрив всередині британської театральної традиції.

Кучер Зоя Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри романо-германської філології та перекладу Черкаського державного технологічного університету

Музичні принципи структурно-композиційної організації роману П. Нізона „Canto”

Основною метою запропонованого дослідження є обґрунтування легітимізації феномену інтермедіальності відносно творчості швейцарського німецькомовного письменника П. Нізона. Матеріалом дослідження є роман „Canto”, в основу якого покладені музичні принципи організації. Ознаки інтермедіальності репрезентуються в зазначеному творі, в першу чергу, на структурно-композиційному рівні, що вимагає детального аналізу прийомів мовленнєвої організації тексту, зокрема синтаксичних (стилістичні фігури), фонетичних (звукові повтори) та ритмічних. Не менш важлива роль при аналізі музичної композиції роману „Canto” надається мотивам, які є основними елементами формування сюжету твору та його проблематики. В романі представлена ціла низка взаємопов'язаних мотивів: втеча героя, смерть батька, велике місто, кладовище, каміння, які дивним чином поєднуються та гармонійно вплітаються в оповідь на всіх її рівнях. Подібне сполучення нагадує взаємодію різних голосів в музичному творі, які накладаються один на одного, продукуючи поліфонічний стиль.

Ліпінська Олена Францівна, аспірантка кафедри української філології та методик викладання фахових дисциплін Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

Постмодерна манера письма драматургії Валерія Шевчука: інтермедіальні риси

У доповіді порушено проблеми інтермедіального аналізу драматургії Валерія Шевчука. Розмежовано поняття інтермедіатива для цитат, взятих з інших мистецтв поряд з інтертекстом, визначено їхні спільні та відмінні риси. На основі драматичних творів Валерія Шевчука визначено специфічні ознаки

індивідуальної манери авторського письма. Встановлено, що джерелами інтертексту письменника є твори літератури, філософії, психології; сюжети, мотиви, образи Біблії, стародавніх міфів, української народної казки подано у вигляді цитат, алюзій, ремінісценцій. Охарактеризовано складний комплекс цитат, алюзій, ремінісценцій, визначено основний вид інтертекстуальності – гіпертекстуальність. Виявлено функції інтертекстуальних елементів, що конструюють картину світу та концепцію героя. Доведено, що у складному світі шевчукового гіпертексту кожен протекст є глибоко обумовленим і виконує свої власні функції.

Мочернюк Наталія Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри філології Коломийського інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Творчість Святослава Гординського: інтермедіальні аспекти
Творчість Святослава Гординського, художника і письменника, надається для дослідження інтермедіальності завдяки різноплановості і багатовимірності міжмистецьких зв'язків. Синтез мистецтв є однією з основних засад своєрідної естетики С. Гординського. Дослідження проблематики слова і візуального образу на матеріалі творчості одного автора зумовлює порушення складних теоретичних питань „кореспонденції мистецтв”, а також психології творчості. У статті прослідковується зв'язок поетичної творчості С. Гординського з образотворчим мистецтвом на різних рівнях. Проаналізовано жанр екфрази у С. Гординського в порівнянні з поезіями інших письменників, які описують твори пластичного мистецтва. Звернуто увагу на мистецтвознавчі зацікавлення автора.

Назаревич Леся Тарасівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри українознавства і філософії Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя

***Інтермедіальні аспекти літературно-мистецької спадщини
Якова Струхманчука***

Осмислюється творчий шлях талановитого графіка, живописця, карикатуриста, портретиста, мистецтвознавця, літературного критика Якова Струхманчука крізь призму праць І. Франка, М. Бахтіна, Ю. Лотмана, Ф. Погребенника та ін. Із позицій інтермедіальності проаналізовано статтю Якова Струхманчука

„Малярський та музичний елементи в поезії Д. Загула”, низку карикатур із авторськими підписами та текстами інших авторів, шаржів, портретів акторів, ілюстрацій до „Історії України” М. Аркаса, сатири „Ревун” О. Маковея та ін. Із точки зору „художності” йде мова про тісний взаємозв’язок драматургії Леся Курбаса та малярської спадщини Я. Струхманчука. Порушено проблему аналізу невербальних творів, зосереджено увагу на образній манері та художній деталі, що несе неабияке смислове та емоційне навантаження. Зроблено висновки про те, що на початку ХХ століття поглибився взаємозв’язок між різними видами мистецтва, а це у свою чергу, дало можливість блискучому митцю, який у Паризькій Академії мистецтв досконало оволодів технікою пастелі, професійно віднаходити елементи музики та живопису в літературі.

Никольский Евгений Владимирович, кандидат филологических наук, профессор Российской Академии Естествознания, докторант Института мировой литературы Российской академии наук

***Проблемы интермедийности в контексте проблематики
и поэтики романа Елены Чудиновой
„Мечеть Парижской Богоматери”***

Для творчества современной российской писательницы Елены Петровны Чудиновой (преимущественно в романе „Мечеть Парижской Богоматери”) характерно наличие определенных элементов интермедийности – смыслового взаимодействия разных видов искусств в едином художественном целом, а также взаимодействие научного и художественного дискурсов. Ведь главным предметом литературно-художественного изображения в этом произведении становится само мышление. Писательница рассматривает важные социально – политические, нравственные и аксиологические проблемы, изображая процесс потенциальной полной дехристианизации Европы. Для этой цели используются как литературные средства, так и возможности других видов искусства. Если до нее жанр утопии/антиутопии базировался на вопросах социально-политических, то теперь писательница привела его в совершенно иную плоскость – религиозную. Она ставит вопрос, что важнее вера или нация? И отвечает в финале: важнее вера.

Попова-Бондаренко Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури та класичної філології Донецького національного університету

***Следы латентной интермедиальности
в романе П. Зюскинда „Парфюмер”***

Интертекстуальное наполнение романа П. Зюскинда „Парфюмер” представлено многочисленными литературными мотивами, аллюзиями и реминисценциями и исследовано достаточно полно. Под понятием же „интермедиальность” в докладе понимаются различные виды невербальных текстов культуры, в силу чего разводятся такие художественные явления, как „интертекстуальность” и „интермедиальность”. В романе сочетаются типы конвенциональной, нормативной и референциальной интермедиальности. К первой страте можно отнести приёмы, заимствованные в парфюмерном деле (ольфакториальный срез и его компоновка) и кинематографии, – таков, в частности, сценарный стиль. Несмотря на вербальный характер сценария, он создаётся с учётом „оптики объектива” (кадр, zoom-эффект). Второй тип характеризуется разработкой одного и того же сюжета различными текстами-посредниками (литературой, музыкой, живописью). Варьирование интермедиальных типов согласуется с постмодернистской жанровой многоаспектностью. Все типы интермедиальности, включая референциальный уровень, представлены в латентной форме.

Рыбальченко Татьяна Леонидовна, кандидат филологических наук, доцент кафедры истории русской литературы XX века Томского государственного университета

***Вербальные, визуальные и звуковые тексты в формировании
картины мира: по роману А. Иличевского „Матисс”***

Анализ романа А. Иличевского „Матисс” (2007) представляет важную интенцию современной художественной словесности к постижению связи текстов и онтологии: а) наличие и сущность внетекстовой (внементальной) реальности; б) возможность постижения человеком окружающей реальности (границы этого знания, устойчивость картины мира, экзистенциальная значимость понимания человеком своего места в бытии и в конкретной среде); в) средства воплощения ментальной картины мира – звук,

визуальные образы и знаки, слово. Роман Иличевского, сохраняя принципы реалистической наррации (судьбы трёх маргиналов современной России (учёный – человек из народной среды – женщина с отклонениями в психике), прочитывается как модернистский роман о судьбе сознания человека в онтологии, но обнаруживает и поэтику постмодернистского метаромана о тексте. Современная цивилизация дала знание расщепляющейся материи, бифуркации форм действительности и энтропии (по второму закону термодинамики), приблизив современное сознание к архаической мифологической картине мира как потока превращений неживого в живое и наоборот. Иличевский показывает утрату эмпирического контакта человека с реальностью, лишь звуки мира свидетельствуют о контакте индивида с другими феноменами. Индивид обречён переводить феномены восприятия в знаки: статические образы имеют тенденцию утрачивать жизнеподобие: от картины – к цветовым и графическим знакам, позволяющим собирать распадающиеся формы в схемы. Словесность тоже утрачивает функцию закрепления смыслов и знания о меняющемся мире (слово уступает цифре, счёту множеств, а феноменов).

Секція 4

ЖАНРОВА МАТРИЧНА „ФОРМА” І ЖАНРОВА „МЕТАМОРФНІСТЬ”

Бабарика Михайло Геннадійович, аспірант кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

Поетика чекання у міжжанровій площині „поетичної оповіді” (на матеріалі роману Ж. Грака „Узбережжя Сірту”)

Працюючи з украї специфічною „матерією” чекання на матеріалі романістики Ж. Грака, для якої зазначене явище постає конституюючим поетикальним лейтмотивом, ми (вслід і за самим письменником) змушені невинно піднімати питання щодо способів і принципів зняття та відстеження всіх тих темпо-ритмічних показників на деякому гіпотетичному „хроно-метрі” оповідного плину романного тексту, які, можливо, за канонічними генологічними мірками набагато більшою мірою личили б не так оповідним жанроформам епічного роду літератури, як переважно класичним ліро-епічним міжродовим сполученням і традиційним міжжанровим сплавам. Не даремно ж і сучасне французьке літературознавство вже досить усталено відносить романне письмо Ж. Грака до жанро-стильового різновиду так званої „поетичної оповіді” (Y. Tadier). Прикметно, що процедури розпізнавання у романному тексті Ж. Грака поетикальних кодів, покладених в основу художнього оприявлення такого темпорально маркованого явища, як чекання, і покликаних формалізувати його на письмі, послідовно привілеюють практики медитативного мікро-читання понад читання бігло-курсивне. Це скеровує нас до спостереження тих разючих відмінностей у принципах поетикальної кодифікації та каскадного варіювання темпорального плину у тексті оповіді, які позначають собою по суті кожне системне сходження з рівня макро- на відповідно – мікро-поетики, що витікає зрештою вже зі самої по собі контрарності даних понять (М. Гаспаров).

Баранова Інна Олександрівна, старший викладач кафедри іноземних мов Бердянського державного педагогічного університету

Поетологічна структура драми-діалогу Лесі Українки

Леся Українка постає як новатор у філософсько-естетичній площині: на її драматичних творах позначився філософський заряд

античності, переосмислення концепцій класицизму (Б. Паскаль, П. Корнель, Ж. Расін) та просвітництва (Вольтер, Д. Дідро). Письменниця виявила пильний інтерес до художніх новацій Г. Ібсена, означених Б. Шоу як запровадження до драми дискусії. У такий спосіб Леся Українка, засвоївши європейську філософську й драматичну традицію, створила у вітчизняному письменстві тип „драми ідей”, що актуалізувала діалог як форму художнього мовлення. У драматичних творах Лесі Українки, зважаючи на поєднання в них філософського контексту й драматичної форми, виділено діалогізм та діалогічність, що разом із імпліцитністю стало підставою визначити драми письменниці як драму-діалог.

Бігун Ольга Альбертівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького

***Біблійний бестіарій поетичних творів Т. Шевченка:
компаративні студії***

Йдеться про трансформацію біблійних зооморфних образів у поезії Т. Шевченка. Порівнюються тексти Святого Письма, Біблії, Нового Завіту, агіографічно-літургійні джерела. У рамках христологічної інтерпретації аналізується походження, символіка, конотативне навантаження та зв'язок біблійного бестіарію Шевченкових творів з релігійними наративами. Аналізується типологія образів тварин. Увага зацентована на спільних рисах, таких як метафоричність біблійного бестіарію, наявність усталених позитивних чи негативних ознак, okazіональність вживання, амбівалентність когнітивної та дидактичної функцій. До відмінних рис зараховуємо емоційну складову, яка присутня у зооморфних образах Шевченкових творів, специфіку трактування того чи іншого образу відповідно до світоглядних уявлень поета, тяжіння до когнітивного аспекта, синтетичність, поєднання фольклорних та біблійних конотацій.

Богиня Наталія Вікторівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу Дніпродзержинського державного технічного університету

***Жанрово-стильова своєрідність
„ранніх” портретів Гертруди Стайн***

Гертруда Стайн відома передусім відмовою визнавати будь-які кордони в літературній творчості, починаючи з жанрових.

Ймовірно, це одна з причин, чому таку плодovitу письменницю зазвичай асоціюють з авторством двох-трьох творів, а все інше просто ігнорують як дещо „незбагненне” та „нечитабельне”. Цей „експеримент без компромісів” певною мірою зумовлює той парадокс, що Гертруда Стайн відома передусім як модель багатьох портретів пензля великих художників, фотографів, мемуаристів, а не як авторка їх портретів, що вийшли з-під її пера. Спробуємо з’ясувати, яким новим змістом письменниця наповнює правдивий жанр в літературі і як розуміє „детальне відтворення”.

Дзик Роман Анатолійович, аспірант кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Французькі екранізації роману Достоевського „Ідіот”
в аспекті інтермедіальності***

Розглядаються французькі екранізації роману Ф.М. Достоевського „Ідіот”: традиційна Жоржа Лампена (1946), експериментальна Анджея Жулавського (1985) та остання на сьогодні – П’єра Леона (2009), які вказують на інтермедіальний потенціал літературного тексту як окремої парадигми. Враховується також досвід телеекранізації театральної версії Андре Барсака (1968). „Переклад” класичного літературного зразка мовою кіно постає об’єктом аналізу на системному рівні. Транспозиція вербальних образів у візуальні трактується як особливий прояв інтертекстуальності. Причому спостерігаються не лише закономірні інтертекстуальні зв’язки з літературним першоджерелом, а й відсилання до попередніх екранізацій.

Івасишена Тетяна Володимирівна, асистент кафедри зарубіжної літератури Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

***Функция декупажа в жанровой специфике
драматических произведений Л. Андреева***

Исследуются функция декупажа (членение текста на основные архитектурные элементы) в драматургическом жанре на примере драматических произведений Л. Андреева как одного из самых неоднозначных драматургов в истории драматургии и театра. Драматургическая система Андреева чрезвычайно разнобо-

разна. По особенностям декупажа и типу построения выделяются основные модели. Наиболее продуктивны в творчестве Андреева четырехактная и пятиактная драмы; также представлены одноактная, трехактная и шестиактная. В результате исследования установлена зависимость количественных характеристик декупажа и жанра. Пьесы с четным количеством актов тяготеют к драматическому жанру, тогда как пьесы с нечетным построены согласно трагедийному канону.

Колтакова Наталя Геннадіївна, аспірантка кафедри теорії літератури та художньої культури Донецького національного університету

***Антиномічна колористика в жанрі „книги віршів”
у Б.І. Антонича***

Стаття присвячена осмисленню антиноміки жанру крізь призму такого жанротвірного фактору, як колір. Візуальність Антоничевого мислення може бути схарактеризована через звернення до праці А. Белого „Священні кольори”, де вказані категорії набувають буттєвого статусу, що прикметно для символістської поетики. Часто такі кольори постають як розгортання чорного в ширшу гаму. Стрижем такої образності стають антиномічні кольори, що своїм символічним наповненням формують ціле жанру „книги віршів”, чітка побудова якого зумовлена й послідовністю колористичних асоціацій. Прикладом такого жанротворення постають збірки (точніше – „книги віршів”) Б.І. Антонича „Книга Лева” та „Зелена Євангелія”, де антиноміка кольорів тісно пов’язана з композиційною структурою жанру.

Кравчук Ольга Василівна, аспірантка кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Трансформація візуальних вражень в поетичній мові
на прикладі однієї з поезій Рози Ауслендер***

У циклі поезій Рози Ауслендер, що з’явилися як враження від побачених у різних місцях картин відомих художників (М. Шагал, В. Кандинський, П. Сезан та ін.) є вірш „Goyas schwarze Serie“ („Чорні картини Гойї“). Це її рефлексія від побачених у музеї Прадо в Мадриді картин видатного іспанського митця Франсіско-

Хосе де Гойї, своєрідний діалог із художником. Гойя змальовує темні сторони життя, використовує демонічні образи. Роза Ауслендер у своєму вірші переймає не лише мотиви картин художника, а й намагається передати його душевний стан під час їх написання. Так, вже у самій назві вірша домінує чорний колір. За допомогою фонетичного та лексичного повтору у першому версі вірша: „Schwarz / schwärzer als schwarz” („Чорний / чорніший за чорний”) поетеса відтворює у тексті спосіб нанесення пензлем фарби на стіну, як це робить Гойя. Поетичний текст дає читачеві можливість зазирнути в будинок Quinta del Sordo („Будинок глухого чоловіка”), на стінах якого оглухлий та напівбожевільний художник створював серію „Чорні картини”.

Криворучко Світлана Костянтинівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри історії зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

Перетин різних смислів у романі Сімони де Бовуар „Мандарини”
У творі С. де Бовуар „Мандарини” (1954 р.) наратив – екзистенція – виявляється у різних „медіальних субстратах”: у „фемінній” свідомості проблема особистості ставиться шляхом утворення художніх образів, в яких перетинаються філософські, літературні, психоаналітичні, гендерні пошуки письменниці. Окрім виявлення різnorodних дискурсів інтермедіальний аналіз передбачає тлумачення „Мандаринів” як своєрідного висловлювання, в результаті якого виникає комунікація із читачем, що передбачає виокремлення теми, мотиву і лейтмотиву. Таким чином, у романі „Мандарини” темою є життя інтелектуалів, мотивом – ідея екзистенціалізму, лейтмотивом – ідея екзистенціалізму, що втілена у художніх образах (Ганни, Анрі, Робера, Льюїса, Надін, Поль).

Левчук Тереза Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії літератури та зарубіжної літератури Волинського національного університету імені Лесі Українки

Жанрова метаморфність есе

Поліфункціональність жанру есе дозволяє простежити різноманітні модифікації його структури в синхронічно-діахронічному аспекті.

Тримаючи в полі зору шлях формування жанру від „Діалогів” Платона через його термінологічне означення в спадщині Монтеня та Бекона, автор статті має на меті зосередити увагу на „кодифікації дискурсивних властивостей” (Ц. Тодоров) есе у XX столітті. „Стереофонічний простір” (Н. Тишуніна) жанру дозволяє перекодувати інформацію на смисловому рівні. З’ясувати цю якість есе доцільно в площині інтермедіального аналізу його вільної композиції.

Lampton Michelle, Master of Arts in Medieval Literature, University of Leeds (Leeds, Great Britain).

Örvar-Odds saga as a Genre Shift in the Fornaldarsögur

The fornaldarsögur is a genre that has been mostly either ignored or harshly criticized by literary scholars despite being a rich genre filled with tales of adventure. The fornaldarsögur is a modern genre classification that separates certain tales from the broader traditional genre classification of the riddarasögur, though the distinction is far from clear cut. Modern scholars have tried to further divide the fornaldarsögur into two separate genre subcategories: the tragic heroic legends and the more comedic adventure tales. This paper will explore this shift within the genre of the fornaldarsögur, focusing in particular on the popular Örvar-Odds saga that appears to be the turning point within the genre. It argues that Örvar-Odds saga acts as a critique of the tragic heroic legends of the fornaldarsögur, adopting and then rejecting the ideals of that genre, allowing the genre to evolve into the light-hearted adventure tales.

Матійчак Альона Анатоліївна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Романи А. Мердок як зразок жанрового метаморфізму

У доповіді аналізується специфіка жанрової інтерпретації на прикладі романної спадщини Айріс Мердок. В якості структурно-складових ферментів романів письменниці простежуються спорадичні ознаки античних діалогічних жанрів. Зазначається, що художній підхід у Мердок спрямовано на постановку певних

світоглядно-філософських питань з позиції моральної філософії. Звідси, у жанрологічній матриці роману А.Мердок діалогічність спирається також і на жанровий досвід середньовіччя з християнським релігійно-філософським вектором. Відчутний вплив інших жанрових форм, зокрема притчі, підкреслює іманентну присутність морального компоненту в кожному з творів Мердок. Філософська еkleктика, властива жанровій природі її романів, сприймається як притаманна детермінованій філософією поліморфній формі жанрова домінанта. Аналіз своєрідної метаморфної жанрової структури романів А. Мердок дозволяє дійти висновку про варіаційну адаптацію художньої форми до авторського рефлексійного задуму.

Опря Елена Константиновна, преподаватель кафедры молдавской филологии института языка и литературы Приднестровского государственного университета имени Т.Г. Шевченко, г. Тирасполь (Приднестровье, Молдова)

Гамлетизм как „персонажное течение”

Цель данного исследования рассмотреть особенности гамлетизма в качестве „персонажного течения” – художественного направления, появившегося в результате восприятия и переосмысления произведения и литературного персонажа, и обозначающего общечеловеческий тип поведения или социокультурное явление. Выявляются следующие особенности гамлетизма: типичность черт характера, состояние литературы, Гамлет как культурный герой, мифологизация, демифологизация и ремифологизация вечного образа, которые определяют следующие значения гамлетизма: а) эмпирическое, как отношение к жизни, психологический общечеловеческий тип. Поведение Гамлета – это отказ от активного действия в залог разумного анализа, размышления о природе вещей; б) метафизическое, как оценочный индикатор эпохи, нации, в расшифровке масштабных социальных событий. Русский гамлетизм – это одно из влиятельнейших течений в России XIX в.

Паладян Крістінія Іванівна, аспірантка кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Особливості форми ліричних та ліро-епічних жанрів
у творчості Георгія Асакі***

Г. Асакі, є однією з найвидатніших особистостей в румунській культурі, який розпочинаючи з 1812 року, впровадив у румунську літературу низку ліричних та ліро-епічних жанрів: сонет, ода, гімн, елегія, байка, сатира, медитація, легенда і балада. На відміну від „відданих” класицистів, він не дотримувався визначених канонів, допускав порушення у формі певних жанрів, даючи волю фантазії.

Скибицкая Людмила Васильевна, кандидат филологических наук, доцент кафедры теории и истории русской литературы Брестского государственного университета имени А.С. Пушкина

***Миниатюры М. Вишневецкой и Г. Марчука
в контексте развития современной малой прозы***

В докладе проанализированы миниатюрные тексты цикла „О природе вещей” М. Вишневецкой и „Афоризмы” Г. Марчука, определены жанрообразующие тенденции миниатюры писателей (притчевая, анекдотическая), выявлены и осмыслены связи произведений с античным и современным словесным искусством. Миниатюрные циклы М. Вишневецкой и Г. Марчука репрезентируют специфику жанрового мышления авторов и органично включаются в общие жанровые процессы минимализации, характерные для русской и белорусской литературе рубежа XX–XXI веков.

Стирнік Наталія Сергіївна, асистент кафедри лінгвістичної та країнознавчої підготовки журналістів Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара

***Специфіка жанру модерністського оповідання у Д.Г. Лоуренса
(„Жінка, яка зникла”, „Сонце”, „Посмішка”, „Прекрасна леді”,
„Два сині птахи”)***

Новела як жанр з’явилася ще в добу Відродження. Але питання визначення цього жанру ще й сьогодні продовжує цікавити багатьох літературознавців. У представленій статті аналізуються оповіді („Жінка, яка зникла”, „Сонце”, „Посмішка”, „Прекрасна

леді”, „Два сині птахи”) з третього циклу оповідань англійського письменника-новеліста Д.Г. Лоуренса „Жінка, яка зникла” (1928). Побічно розглядаються традиції англійської модерністської новели початку XX століття; також простежується специфіка модерністської новели у творчості письменника. Досліджується, за допомогою яких засобів та прийомів зображується життя Англії початку XX століття в оповіданнях митця, що, на наш погляд, є характеристикою своєрідного, притаманного саме йому стилю оповіди.

Сьомак Любов Ігорівна, аспірантка кафедри теорії та історії світової літератури Київського національного лінгвістичного університету

„Молоді роки” Ж. Гріна як сповідальна автобіографія

Доповідь є продуктом дослідження взаємодії сповідального та автобіографічного жанрів у творі французького письменника Жульєна Гріна „Jeunes années” („Молоді роки”). Виокремлено характерні риси автобіографічної та сповідальної інтенцій, їхні спільні та відмінні місця, втілені у тексті, що вивчається. Визначено властиві творові текстуальні елементи, що конструюють його сповідальність та його автобіографічність, утворюючи їхній синтез. Окрему увагу приділено історичній семантиці сповідального жанру, його культурно-релігійному значенню, що знаходить втілення у новітній формі. Зрештою, означено місце утвореного сповідально-автобіографічного синтезу в контексті усього доробку Ж. Гріна, значний відсоток якого складають автобіографічні та щоденникові твори.

Трефяк Наталія Ігорівна, асистент кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету

***Видозміна жанрового канону авторського тексту
(на матеріалі прози Миколи Вінграновського)***

У доповіді розмежовано формальні й змістові підходи до диференціації жанру. Увагу насамперед акцентовано на зумовленості сприймання прози Миколи Вінграновського видозміною жанрового канону. Текст автора містить ознаки різних жанрів і засвідчує дифузію традиційних класичних визначень, яку простежено на прикладі творів „Манюня”, „Літо на Десні”,

„Бинь...бинь...бинь”, „Гусенятко”, „Наш батько”, „Скрина”, „Козак Петро Мамарига”, „Женя”, роману „Северин Наливайко”. Висловлено припущення, що жанрова видозміна зумовлена специфікою авторського художнього мислення, яке відображає індивідуальний стиль митця. Письменник шляхом зміщення жанрових рамок прагне акцентувати суб’єктивне бачення індивідуального рецептивного проекту творчості і змодельовати у відповідному ракурсі креативне сприйняття його стильової манери.

Циганок Ольга Михайлівна, кандидат філологічних наук, старший науковий співробітник Міжнародної школи україністики Національної академії наук України

***Інтермедіальність опису похорону у давній літературі
(на прикладі чернігівського акровіршу 1750 р.)***

„Descriptio funeris” [опис похорону] у давній літературі виступає як елемент творів похоронної тематики і як жанровий різновид фунерального письменства. Іларіон Ярошевицький у київській поетиці „Cedrus Apollinis” [Аполлоновий кедр] (1702) у розділі „De descriptione” [Про опис] наводить приклад такого твору. У барокових трактатах словесності нерідко саме взірці виконували генологічні функції. Це пов’язано із запровадженням до шкільної практики філологічних методів ранніх гуманістів, зокрема вивчення латини через засвоєння літературних взірців. Аналіз акровіршу „OPISANIE CEREMONII podczas wniesienia w Cerkiew katedralne Ciała jasne W Bogu Przeoswiconego Ambrosiusza Dubniewicza Biskupa Czernihowskiego y Novogradka Siewierskiego OKAZANEY W roku 1750, Marca, 5 dzien” показує що у тексті взаємодіють різні види мистецтва. При описі урочистої похоронної процесії важливе місце займають візуальні елементи. Ефект картини посилюють розгорнуті порівняння. Вживання при описі візуальних елементів сприяло виконанню функції, яку ставила перед творцем опису антична риторика (Афтоній) та услід за нею барокова поетика (Прокопович): через оповідання зробити предмет мов би наочним. Важливе місце при описі займають музичні образи. Враження безперервності процесії посилюють численні анжамбемани – розбіжність синтаксичних пауз із ритмічними.

Секція 5
ЗНАЧЕННЯ „ІСТОРИЧНОГО КОМПОНЕНТУ”
В НОВІТНІХ ГЕНОЛОГІЧНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ЗРАЗКАХ

Бойницька Ольга Сергіївна, кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри зарубіжної літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

***Історіографічний роман як новий жанр
в англійській літературі межі XX-XXI ст.***

Розглядається англійський історіографічний роман межі XX-XXI ст. як нова жанрова форма, що виникає на перетині історії та літератури. На противагу традиційному історичному роману, який існував поруч і зазвичай у згоді з офіційною історіографією, відтворюючи та подекуди доповнюючи її у художній формі, роман історіографічний, з'явившись у період після так званого „кінця історії”, є таким, що сам створює та перетворює історію. Історичний роман переважно мав справу з подіями, що вже окреслились та визначились як типові та загально значущі, вже стали Історією. В історіографічному ж романі безпосередньо здійснюється цей процес трансформації приватних подій у події загальні, створення Історії. Концепт історіографічного роману імплікує спорідненість та тісну взаємодію історичної науки та художнього письма.

Маланій Назар Ігорович, аспірант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

***Інтермедіальні компоненти романів про Другу світову війну
(І. Багрянний „Людина біжить над прірвою”
та Е. М. Ремарк „Час жити і час помирати”)***

У доповіді висвітлюється місце інтермедіальних складових при компаративному порівнянні просторових моделей української та німецької великої прози про Другу світову війну. Досліджується значення зруйнованого світського та сакрального топосу (елементів архітектури та скульптури) для моделювання внутрішнього простору головних персонажів, помічених в умови межової ситуації війни. Автор розглядає поставлене питання у річищі літературної течії екзистенціалізму.

Моторин Александр Васильевич, доктор філологічних наук, професор Новгородського державного університету імені Ярослава Мудрого (г. Великий Новгород, Росія)

***Интермедиа́льность худо́жественного обра́за
в славяно-ру́сском осмыслении***

Поняття образу являється ключовим і зв'язуючим для всіх видів мистецтва. Славянське осмислення цього поняття відрізняється особливим проникновением в таємничу суть образотворчості: „*об-раз*” означає явлену здійсненість „*раз-ительного*” взаємодія внутрішнього світу людської душі, зовнішнього оточуючого нас світу і Бога. Приставка „*об-*” вказує на художню обводку, огранку, обточку плоду „*разительного*” взаємодія; на відносну завершеність і досконалість кожного такого взаємодія, спроможного в одержаній огранці свого змісту зберігатися, передаватися, сприйматися і осмислюватися знову і знову, нарощуючи загальне буття світостворення своєю творимою дійсністю.

Пархоменко Інна Іванівна, аспірантка кафедри історії зарубіжної літератури та класичної філології Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна

Історія та сучасність

в антиутопічному романі Дж. Барнса „Англія, Англія”.

Доповідь присвячена висвітленню аналізу історії та сучасності в контексті роману британського письменника Дж. Барнса „Англія, Англія”. Автор порушує проблеми відображення історії та їх сприйняття сучасниками через призму концепцій пост-модернізму. Історія не виступає ностальгією за колишніми часами, вона є невід’ємною частиною не лише теперішнього часу, але й майбутнього в цілому як для всіх, так і для окремо взятого героя. Розглядається також інтерпретація авторського ставлення до проблем історії узагалі. У цьому романі персонажі подаються через події, які змушують їх постійно повертатися до минулого, тобто пройденого для усвідомлення перш за все себе, своєї душі, своїх думок. Крім того, досліджуються мовні особливості роману.

Савенко Ірина Леонідівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури і методики її викладання, докторант кафедри теорії літератури та компаративістики Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Поняття інтермедіальності в контексті метажанрової специфіки літературної мемуаристики межі XX – XXI ст.

Мета доповіді: розуміння поняття інтермедіальності як специфічного фактора, що зумовлює метажанрову специфіку сучасної української літературної мемуаристики, аналіз специфіки організації тексту сучасного мемуарного твору з точки зору інтермедіальності та інтертекстуальності. Основні тези доповіді: 1. Посилення міжкультурних контактів. Міжкультурна взаємодія як специфічне світовідчуття і її вплив на розвиток сучасної художньої творчості. 2. Поняття інтермедіальності у термінологічному апараті сучасного літературознавства. 3. Інтермедіальність для документального письма як специфічний засіб організації біографічного і мемуарного тексту. 4. Інтермедіальність як специфічний засіб організації мемуарного тексту (посилання, алюзії, ремінісценції, цитування тощо). Виявлення його у внутрішньо літературному художньому синтезі поетики мемуарних жанрів (спогади, щоденники, нотатки, епістолярій тощо). 5. Зв'язок інтермедіальності і інтертекстуальності у поетиці мемуарного твору та зумовленість інтержанрового (метажанрового) характеру сучасної мемуарної літератури. 6. Інтермедіальність як спосіб зв'язку автора мемуарного твору зі своїм читачем.

Сажина Алла Володимирівна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Інтермедіальні джерела новітнього рекламного тексту

Органічно синтезуючи буквально всі засоби різних видів мистецтва, реклама здавна утворює принципово нову художню цілісність, ставлення до якої в різних представників соціуму неоднакове: від дитячого захоплення до роздратування, агресії, цілковитого заперечення. Різноманітні рецептивні реакції якраз і пояснюються неоднорідністю сутності реклами, що полягає в постійному поєднанні естетичного й утилітарного. Реклама активно використовує як ресурси конкретного мистецтва

(„вертикаль”) так і можливості різних мистецтв („горизонталь”). „Присутність” творів класичного мистецтва чи окремих їх елементів у рекламному тексті носить двоякий характер. З одного боку – масовість, доступність та нескінченна повторюваність реклами призводять до переоцінки класичного мистецького твору, а подекуди й до повного інверсування його первісного змісту. З іншого боку – інтермедіальні чинники у рекламному тексті сприяють реалізації його іманентної природи, утворенню, звідси, нових жанрових форм.

Стороха Богдан Валентинович, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри романо-германської філології Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Історичний фантазм, або Трансформація *Künstlerroman*'у

На прикладі найбільш відомих детективних романів з ухилом у трилер демонструється механізм залучення історичного фактажу до сфери уявного та фікціонального. Сполучення жанрових форм у „мистецькому детективі” дає можливість говорити про своєрідну трансформацію жанру „роману про художника” (*Künstlerroman*), який набуває рис „роману виховання”. Наявність спільних рис як в сюжетних конструкціях, так і в композиційному оформленні сучасних романів дає змогу говорити про спільну для письменників тенденцію на інтернаціональному літературному ринку. Основою дослідження стали романи Й. Кастнера, В. Фляйшгауера, Є. Прюдом, Ж. Сінуе, Ф. Делеліса, Дж. Брандрета та ін.

Чепурда Ганна Миколаївна, асистент кафедри управління розвитком туризму Черкаського державного технологічного університету

Концепція вестерну у творчості Енні Пру

У доповіді розглядається виникнення та розвиток вестерну як культурного та літературного феномену американського суспільства. Нараховують сотні праць про вестерн як жанр, серед яких є історичні і літературознавчі нариси, соціологічні трактати, психологічні дослідження, естетико-теоретичні роботи про жанрову специфіку вестерна. Вестерн поєднує в собі елементи різних літературних жанрів. Як жанр масової культури це не тільки

літературний твір, але і сценарій до нового виду мистецтва ХХ століття – кінематографа, вестерн є також формою ескапістського мистецтва, але поява нових творів у кінці ХХ сторіччя свідчить про відокремлення вестерну від літератури ескапізму, і заявку на те, що це – серйозний епічний жанр, який володіє величезними виразними можливостями, з легкістю пристосовується до будь-яких змін, які відбуваються у смаках і суспільній думці.

Юферева Олена Володимирівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри журналістики Запорізького національного технічного університету

***Становлення і метаморфози жанру
крізь призму філософії історії (антропологічний аспект)***

Центр ваги сучасної жанрології помітно змістився до процесів розвитку жанру, що призвело до помноження концепцій, часом полярних його витлумачень та одночасно до незадоволення таким „розростанням”, яке озвучується, наприклад, у роботі Д. Перкінса „Чи можлива історія літератури?”. Проф. Т. Бовсунівська, підкресливши кризовий стан сучасного дослідження жанру, сформулювала пріоритетні напрями його вивчення: когнітивний та філософсько-синергетичний. Наша стаття є спробою інтерпретації жанрової еволюції крізь категорії розвитку, розроблених філософською течією нового часу – філософією життя, яка висунула концепт минулого-„пам’яті” як стійкого начала, акцентувала нестабільні процеси – процеси становлення, пов’язані з діяльністю людини. Єдність-у-становленні у працях А. Бергсона, В. Дільтея, Х. Ортеги-і-Гассета стає основою історичного розвитку, на противагу позитивістському баченню еволюції, що, як відомо, також посутньо вплинуло на жанрові теорії. Ідеї історичного розвитку філософії життя перегукуються із сучасними науковими розробками жанру та змушують ревізувати концепції жанрової еволюції в умовах зростаючого впливу методологічних пошуків у сфері „нестабільних систем”.

Секція 6

ЖАНРОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНІСТИКИ

Випасняк Галина Олегівна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри мовознавства Івано-Франківського національного медичного університету

***Іконічність образу національного героя
в сучасній українській прозі***

Доповідь присвячено специфіці використання іконічних елементів у зображенні постаті українського національного героя в українській прозі сьогодення. Виявлено, що вимальовуючи образ українського національного героя, сучасні митці вдаються до використання не лише іконографічних елементів у його портреті (словесній іконі), а й наділяють його такими рисами характеру, які богослов'я розглядає як риси іконічності особи.

Кирилюк Світлана Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

***Роль інтермедіальних компонентів
у вибудовуванні простору художнього твору
(на матеріалі української прози періоду *fin de siecle*)***

У пропонованій доповіді розкривається роль інтермедіальних компонентів у вибудовуванні простору художнього твору окремого автора, зокрема основний акцент робиться на жанрових та стильових параметрах тексту (апробація в українській прозі кінця XIX – початку XX століть таких жанрів, як ескіз, етюд, малюнок, симфонія, образок, фрагмент тощо), простежується синкретизм у прозових текстах згаданого періоду, взаємопроникнення мистецьких явищ на різних рівнях структури літературного твору. Об'єктом уваги обрано художню прозу українських авторів періоду *fin de siecle*, зокрема творчість Ольги Кобилянської, Михайла Коцюбинського, Гната Хоткевича, Володимира Винниченка та ін.

Кудрявцев Михайло Григорович, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії української літератури та компаративістики Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

***Категорія трагічного в літературі: тенденції, явища,
жанрово-стильові трансформації***

Досліджуються витoki та еволюція трагічного як естетичної категорії, як духовно-філософської проблеми в літературі у жанрових трансформаціях та модифікаціях. Значну увагу автор приділяє духовно-етичним проблемам, катарсисним аспектам як необхідним засадам естетики трагедійного.

Кулінська Яніна Іванівна, аспірант Відділу української літератури ХХ ст. Інституту літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України

Гіперреальність у прозі

Ю. Андруховича, О. Ірванця та В. Неборака

У доповіді досліджуються деякі постмодерністські аспекти прози Ю. Андруховича, О. Ірванця та В. Неборака. На основі сюрреалістичної та постмодерної методології здійснюється аналіз особливостей художньої трансформації філософії та поетики у текстах письменників.

Кушнерюк Юлія Романівна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента, кафедри української літератури Запорізького національного університету

Інтермедіальні параметри прози С. Майданської.

У доповіді аналізуються параметри естетичного освоєння дійсності та відображення її в різноманітних жанрових формах прози С. Майданської. Твори письменниці поліфонічні – цю тенденцію неодноразово підкреслювали дослідники її творчості. На основі міфологічної матриці прояснюється оригінальна стильова манера С. Майданської – включення музичного коду до „формозмістової єдності” своїх творів. Функції музичних тропів реалізуються на різних рівнях поетики повістей і романів авторки (у системі характеротворення, на рівні жанрових дефініцій, інтонації, ритму й т.ін.).

Кшевецький Володимир Сергійович, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри зарубіжної літератури Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка

Метрична своєрідність

збірки „В свічаді плеса” Сидора Твердохліба

У доповіді розглядається збірка „В свічаді плеса” Сидора Твердохліба. Поетичний доробок Сидора Твердохліба – представника модерністського угруповання „Молода Муза” – доволі скромний і репрезентований лише єдиною книгою поезій „В свічаді плеса” (1908). Незважаючи на це, його творчість, зокрема метричний і строфічний репертуар, викликає науковий інтерес, будучи важливим етапом у контексті розвитку української поезії, фрагментом „загальноєвропейської панорами” кінця XIX – початку XX ст. Поетичну книгу „В свічаді плеса” С. Твердохліба складають 46 поезій, об’єднаних мотивами та образами, що не виходять за межі загальних настроїв молодомузівців – „туга, „сльози-перли”, демони, втеча в надхмарні висоти”.

Левченко Галина Дмитрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри українського літературознавства і компаративістики Житомирського державного університету імені Івана Франка

Адаптація релігійних жанрів в умовно-фідеїстичному дискурсі ліричних творів Лесі Українки

Образна система лірики Лесі Українки постає на перехресті різних культурних кодів, до системного відчитання яких дослідники тільки підступаються. Характерні риси фідеїстичного дискурсу, на наш погляд, відповідають образній організації досить великого масиву ліричних творів Лесі Українки, котрі разом із врахуванням зовнішніх культурних обставин та контекстів свого постання дозволяють вести мову про умовно-релігійний дискурс у її творчості. Для характеристики останнього в ліриці поетеси найбільш продуктивним виявляється відчитання міфо-епічного та біблійного кодів, зокрема, на рівні художньої адаптації релігійних жанрів. Ліричні герої Лесі Українки зазнають метафізичного досвіду: їх навідують сни і видіння, вони контактують із фантастичними істотами, різними за своїм міфологічним та релігійним походженням, реалізуючи своє спілкування у типових для релігійного дискурсу жанрах і ритуальних діях: прохання-побажання, молитви, пророцтва, славослів’я,

одкровення та ін. – художнє опрацювання яких поетесою постає предметом розгляду в доповіді.

Нікоряк Наталія Валеріанівна, асистент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Інтертекстуальність та інтермедіальність

як домінантні чинники сучасної жанрової форми кіносценарію

Розглянуто найбільш виразні ознаки сучасного кіносценарію, що вказують на його певну подібність до постмодерністського письма: інтертекстуальність та інтермедіальність. Тут виокремлюється типологічне спостереження: завдяки своїй специфічній архітектонічній побудові, кіносценарій у стилістичному аспекті наближається до постмодерністського письма. Проте, насправді, ці приклади мають абсолютно різну генетичну природу, позаяк постмодерністське письмо, насамперед, є носієм специфічної стилістики, тоді як кіносценарій автономізується за жанровими умовами. Як кожен повноцінний літературний текст, що включає в себе цілий корпус попередніх текстів, пародійованих, цитованих, анаграмованих, кіносценарій залучається у складні зв'язки інтертекстуальності, що виступає важливою рецептивною умовою функціонування сучасної літературної форми. У випадку кіносценарію-адаптації літературного твору інтертекстуальність виявляється визначальним фактором, оскільки сам акт адаптації передбачає наявність „кількох текстів” і „кількох авторів” (зауваження Д. Картмелл).

Нісевич Світлана Іванівна, аспірантка кафедри світової літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Інтермедіальний характер малих жанрових форм в українській літературі кінця XIX – початку XX ст.

Йдеться про інтермедіальний характер появи нових жанрових форм таких, як „акварель”, „нарис”, „етюд” та ін. в українській літературі кінця XIX – початку XX століття. Висвітлено особливості нових жанрів у творчості О. Кобилянської та М. Коцюбинського. Проаналізовано принципи побудови творів, форму викладу тощо. Розглянуто прагнення письменників до перенесення низки засобів живопису в літературу. Звернено увагу на відображення в українсь-

кій літературі кінця XIX – початку XX століття загальноєвропейської тенденції до синтезу мистецтв. Вказано на взаємозв'язок літератури з іншими видами мистецтва, зокрема з живописом, що певною мірою і вплинуло на формування жанрової системи „межі століть”.

Перепічка Мар'яна МIRONIVNA, аспірантка кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Творче переосмислення традицій вертепної та шкільної драми у драматургії Валерія Шевчука

У доповіді розглядаються ознаки вертепної та шкільної драми, переосмислені у драматургії Валерія Шевчука. Акцентовано на інтермедійності, фрагментарності, дидактичності, особливий ролі хору при розгортанні драматичної дії.

Романиця Олена Вікторівна, аспірант кафедри української літератури філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Жанрова природа віршованих творів Осипа Маковоя

Поезія Осипа Маковоя є оригінальним та цікавим, проте маловивченим явищем в українській літературі кінця XIX – початку XX століття. Дослідження його творчості, зокрема в руслі поетики ще й сьогодні є фрагментарним та далеко неповним. У доповіді докладно висвітлено генерику віршованих творів О. Маковоя. Досі з погляду генології поезії автора не досліджували, за виключенням спорадичних згадок у працях Є.-Ю. Пеленського, О. Засенка, Ф. Погребенника. Ґрунтовний аналіз поетичних творів виявив різноманіття їх жанрової природи. О. Маковей залишив твори численних жанрів, показавши себе в кожній із форм ретельним майстром слова.

Рябченко Марина Миколаївна, кандидат філологічних наук, асистент кафедри новітньої української літератури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Явище жанрової дифузії в сучасній українській прозі

(на матеріалі творів М. Соколян, Н. Сняданко, Т. Малярчук)

У доповіді досліджується жанрова дифузія, що присутня в сучасній українській прозі. Сюжети, притаманні різним жанровим формам, наявні у прозі М. Соколян, Н. Сняданко, Т. Малярчук. Зокрема,

аналізується творчий доробок М. Соколян, у якому в результаті „схрещення” різних жанрів з’являється „аналітичний мюзикл”, детектив поєднується із жанром фентезі. Звертається увага на те, що відсутні „чисті” види останнього жанру, оскільки М. Соколян синтезує елементи окремих різновидів фентезі в одному наративі. Приділяється увага роману Н. Сняданко „Колекція пристрастей, або Пригоди молодой українки”, якому властива контамінація жанру роману та щоденника. Представлено власну спробу дати жанрове визначення тим наративам Т. Малярчук (збірка „Як я стала святою”), які по-різному прочитуються літературознавцями.

Саприкіна Аліна Геннадіївна, аспірантка кафедри історії української літератури і фольклористики Донецького національного університету

Поетична галерея Г. Мазуренко:

особливості імітації жанрових ознак живопису в ліриці авторки

У роботі осмислюється проблема міжмистецького синкретизму у творчості Г. Мазуренко, що виявляється у взаємопроникненні мистецтва слова і живопису. Розглядаються особливості транспонування жанрових ознак образотворчого мистецтва в її поезію, досліджується кореляція циклів і окремих віршів письменниці („Пейзаж”, „Натюрморт”, „Портрети”) з відповідними жанрами живопису. На прикладі творів Г. Мазуренко, яка одночасно реалізувала свої творчі можливості в літературі й малярстві, висвітлюється проблема засвоєння літературою елементів живопису, визначаються засоби, завдяки яким досягається пластичність художніх образів, створюється ефект словесного малювання. Акцентується увага на тому, що вербальні полотна Г. Мазуренко відображають не лише буденний світ, а й мають глибокий філософський підтекст, демонструють своєрідне відчуття незбагненності таємниць природи і людини.

Ткалич Анастасія Миколаївна, аспірантка кафедри української літератури та методики її викладання Луганського національного університету імені Тараса Шевченка

Жанрово-стильові зміни сучасної української жіночої драматургії (на прикладі п’єси К. Демчук „На виступах”).

Українська жіноча драматургія сьогодення – явище неординарне та неоднозначне, її прочитання багатогранне та суперечливе. Жінки-

драматурги тяжіють до зображення психологічних портретів суспільства, соціально-культурних процесів, що безпосередньо впливають на інтелектуальну динаміку розвитку особистості, на зміну світоглядних позицій та шляхів самореалізації, на прагнення самодостатності та свободи. Разом із тим, творчі пошуки жінок-драматургів закономірно призводять як до зміни жанрових форм сучасної української драматургії, яка наскрізь пронизана психологізмом, філософськими міркуваннями, алюзіями, інтелектуальністю, так і до більш глибокого розуміння цих творів та „інтелектуального” їх прочитання.

Ткачук Олена Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри перекладу Хмельницького національного університету

Рембрандт у мистецькому доробку Тараса Шевченка

Як слухач Товариства заохочення художників і як учень професора Карла Брюлова, молодий Тарас неодноразово відвідував художні галереї Строганова, Юсупова та Ермітаж для вивчення техніки та копіювання шедеврів живопису та графіки (про це він також сам пише в повісті „Художник”, яка, як відомо, є певною мірою автобіографічною). Тоді ж митець мав змогу бачити в Ермітажі твори усіх періодів життя і творчості великого голландця, всі його двадцять шість картин, за свідченням Ю. Кузнецова, одну з найповніших у світі рембрандтівських колекцій. Броніслав Залеський, близький друг Шевченка у засланні, згадував, що Тарас Григорович „дуже високо цинив Рембрандта і в своїх роботах шукав звичайно сильного, а навіть, фантастичного освітлення, на взір голландського майстра”. Як зауважує американський дослідник Девід Нейтмен, особливість рембрандтівської техніки полягала у відображенні співвідношення світла й тіні не як прояву фізичних явищ, а як філософської концепції, як засобу акцентування уваги на певній ідеї, закладеній в основі розуміння твору. Саме це і було сприйнято Шевченком концептуально у живописі, гравюрі та літературі.

Турчин Ольга Василівна, аспірантка кафедри літератури і методики навчання Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету імені Григорія Сковороди

***Алегорія і символіка творів Д. Братковського
у дискурсі естетичних проблем барокового мистецтва
(інтермедіальний аспект)***

У доповіді висвітлюються світоглядні засади барокової концепції універсалізму як вираження цілості Всесвіту, макрокосму в одиничному, в мікркосмі та природу алегорії як способу двопланового художнього зображення цілого в одиничному. Аналізується природа символу як універсальної категорії пізнання духовного єства та його функції в образній системі поезій Д. Братковського у контексті алегорично-символічної поетики шкільної драми та образотворчого мистецтва епохи бароко. Йдеться про еблемно-символічну сторону художнього мислення епохи бароко та специфіку її образного втілення у поезії Д. Братковського, гравюри, живописі та театрі того часу.

Філоненко Софія Олегівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури Бердянського державного педагогічного університету; докторант кафедри теорії літератури та порівняльного літературознавства Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

***Книгосеріал Лесі Романчук „Не залишай...”
як літературний аналог теленовели***

У доповіді розглядається жанрова модель теленовели як різновиду телевізійного серіалу, реалізована в циклі романів тернопільської авторки Лесі Романчук „Не залишай...” (друга назва – „Софія”). Теленовела є принципово завершеним твором (на відміну від „мильної опери”), обсягом 120-150 серій, що зародився в Латинській Америці. Телетвір зосереджений довкола долі головної героїні та її пошуків справжнього почуття і справжнього чоловіка. На матеріалі восьми романів циклу висвітлюються три обов’язкові (для теленовели) сюжетні лінії: любовна, сімейна та гендерна. Додатково вони обрамлені виробничими картинками, зображенням професійного середовища (медичного та педагогічного). Аналізується актуальна в масовій культурі медична тема як

додатковий ресурс популярності тексту. Увага приділяється взаємодії жанру і гендерного дискурсу.

Хижняк Ірина Анатоліївна, кандидат філологічних наук, в.о. доцента кафедри української та зарубіжної літератур факультету української філології Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

Творчість Євгенії Кононенко крізь призму інтермедіальності

У доповіді розглядається один з аспектів синтезу мистецтв у літературній творчості Євгенії Кононенко („Імітація”, „Жертва забутого майстра”). Основна увага приділяється внутрішньо-текстовим взаємозв’язкам у прозових творах письменниці, що ґрунтуються на взаємодії художніх кодів різних видів мистецтв. З’ясовано, що інтермедіальність у творах Є.Кононенко є своєрідною формою діалогу культур, який здійснюється за допомогою взаємодії художніх референцій. Культурно-естетичне кодування творів письменниці розглядається на прикладі обширу асоціативного поля художніх образів та стилістичних прийомів. Доведено, іманентність інтермедіального художнього осмислення дійсності Євгенією Кононенко.

ДЛЯ НОТАТОК

ЗМІСТ

ПРОГРАМА КОНФЕРЕНЦІЇ

29 вересня. ■ С. 5.

30 вересня. ■ С. 10.

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Пленарні доповіді: Генеза жанрових форм у контексті інтермедіальності (Лановик З. Лановик М. Огуй О., Рихло П., Сенькевич Т., Червінська О., Чернокова Є.). ■ С. 14.

Секція 1: Актуальні жанрологічні параметри літературознавства в контексті теорії інтермедіальності (Артюх А., Бакіна Т., Бойчук А., Волковинський О., Горбачевська І., Гребенюк Т., Дерикоз О., Левко У., Лиденкова О., Литвиненко І., Матійчук О., Маценка С., Мацевко-Бекерська Л., Орлова М., Питюр О., Сатиго І., Собченко І., Шарфова С.Ш.). ■ С. 18.

Секція 2: Вплив інтермедіальних компонентів на жанрову генезу: від маргінальності до канонічності (Бербенець Л., Белоброва Т., Біляшевич Т., Боренко В., Гончаренко Е., Драч І., Ігнатів Н., Канова Г., Кобчінська О., Кондрашов В., Коршунова С., Левицька О., Матвієнко О., Пастушук Г., Позняк Н., Попова Г., Редчиць Т., Теленько Г., Ткачук Т., Турчин О., Штанюк О., Юрчук О.). ■ С. 27.

Секція 3: Інтермедіальність як креативна домінанта постмодерністського письма (Басняк Т., Біляшевич Р., Бондаренко О., Бучко А., Галицька Є., Драненко Г., Ісапчук Ю., Камишнікова О., Кучер З., Ліпінська О., Мочернюк Н., Назаревич Л., Никольский Е., Попова-Бондаренко І., Рыбальченко Т.). ■ С. 37.

Секція 4: Жанрова матрична „форма” і жанрова „метаморфність”. (Бабарика М., Баранова І., Бігун О., Богиня Н., Дзик Р., Івашишена Т., Колтакова Н., Кравчук О., Криворучко С., Левчук Т., Lampton M., Матійчак А., Опря Е., Паладян К., Скибицкая Л., Стирнік Н., Сьомак Л., Трефяк Н., Циганок О.). ■ С. 46.

Секція 5: Значення „історичного компоненту” в новітніх генологічних літературних зразках (Бойніцька О., Маланий Н., Моторин А., Пархоменко І., Савенко І., Сажина А., Стороха Б., Чепурда Г., Юферева О.). ■ С. 56.

Секція 6: Жанрологічні проблеми сучасної україністики (Випасняк Г., Кирилюк С., Кудрявцев М., Кулінська Я., Кушнерюк Ю., Кшевецький В., Левченко Г., Нікоряк Н., Нісевич С., Перепічка М., Романиця О., Рябченко М., Саприкіна А., Ткалич А., Ткачук О., Турчин М., Філоненко С., Хижняк І.). ■ С. 61.

